

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра обліку і оподаткування

БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на здобуття освітнього рівня “бакалавр”

на тему

“ Облік, аудит та економічний аналіз доходів, витрат та фінансових результатів діяльності аграрних підприємств ”

Виконала: студентка 4 курсу, групи ОО-41
спеціальності 071 “Облік і оподаткування”
Дмитрів Мар’яна Володимирівна

Керівник: к.е.н., доц. Савків У.С.
Рецензент: д.е.н., проф. Благун І.І.

Івано-Франківськ – 2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	6
1.1 Економічна сутність доходів, витрат та фінансових результатів	6
1.2 Класифікація доходів, витрат і фінансових результаті підприємств	11
1.3 Нормативно-правова база обліку та аудиту доходів, витрат та фінансових результатів	15
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПП «ОРІОН-А»...	21
2.1 Організація обліку доходів, витрат та фінансових результатів ПП «Оріон-А»	21
2.2 Синтетичний та аналітичний облік доходів витрат і фінансових результатів аграрного підприємства	25
2.3 Методика проведення аудиту доходів, витрат та фінансових результатів	33
РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПП “ОРІОН-А”.....	37
3.1 Аналіз динаміки та структури доходів, витрат та фінансових результатів ПП “Оріон-А”	37
3.2 Оцінка імовірності банкрутства аграрного підприємства	44
3.3 Рейтингова оцінка фінансового стану ПП “Оріон-А”.....	49
ВИСНОВОК	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	59
ДОДАТКИ.....	64

ВСТУП

Актуальність теми. Головною метою компанії є отримання максимального прибутку при мінімальних витратах при підвищенні якості обслуговування клієнтів. Оскільки питання аналізу доходів, витрат і фінансових результатів стають все більш актуальними, то слід вивчати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації для вдосконалення бухгалтерського обліку, достовірності та повноти отримання доходів та зменшення і формування витрат. Варто вивчити способи посилення контролю прибутку (збитку). Не лише в аграрному секторі корпоративні фінансові стратегії реалізуються в тісному зв'язку з рівнем управління доходами та витратами. Доходи та витрати вважаються окремими засобами контролю, а аналіз їх структури та динаміки дозволяє оцінити послідовність змін, що відбулися протягом звітного періоду. Детальний аналіз показників прибутку та рентабельності, оцінка ймовірності банкрутства підприємства дозволяє сформулювати чітку стратегію розвитку, своєчасно реагувати на виявлені проблеми та покращити фінансово-господарську діяльність підприємства. Тому предмет дослідження завжди є актуальним і потребує постійного поглибленого дослідження

У вітчизняній та зарубіжній літературі, вітчизняних наукових виданнях великого значення надається обліку доходів і витрат. Українські вчені зробили значний внесок у розвиток теорії бухгалтерського обліку, особливо дослідження обліку доходів і фінансових результатів, а саме: Ф.Ф. Бутинець, М.Я. Дем'яненко, Г.Г. Кірейцев, Лінник, В.Б. П.Т. Саблук, Л.К. Сук, та інші. У вітчизняній літературі вказується на методичні та практичні проблеми забезпечення правильності ведення обліку доходів і витрат. Але не всі на думку авторів на ці об'єкти обліку прояснюють і усувають протиріччя, що склалися в теорії та практиці.

Метою виконання дипломної роботи є висвітлення основних аспектів

бухгалтерського обліку, аудиту та аналізу доходів, витрат і фінансових результатів.

Залежно від поставленої мети визначено наступні завдання:

- визначити економічну сутність доходів, витрат та фінансових результатів;
- класифікувати доходи, витрати і фінансові результати підприємств;
- розглянути нормативно-правову базу обліку та аудиту доходів, витрат та фінансових результатів
- дослідити організацію обліку доходів, витрат та фінансових результатів ПП “Оріон-А”;
- ознайомитися із синтетичним та аналітичним обліком доходів витрат і фінансових результатів аграрного підприємства;
- вивчити методику проведення аудиту доходів, витрат та фінансових результатів ПП “Оріон-А”;
- проаналізувати динаміку та структури доходів, витрат та фінансових результатів ПП “Оріон-А”;
- оцінити імовірність банкрутства аграрного підприємства;
- визначити рейтингову оцінку фінансового стану підприємства.

Об’єктом дослідження є облік, аудит та економічний аналіз доходів, витрат та фінансових результатів на прикладі аграрного підприємства ПП «Оріон-А».

Предметом дослідження є комплекс теоретичних проблем, загальних положень, методичних і практичних завдань, пов’язаних з організацією, веденням та впровадженням ефективного бухгалтерського обліку, аудитом та аналізом доходів, витрат, фінансових результатів ПП «Оріон-А».

Методи дослідження. Теоретичними основами дисертації стали загальнонаукові методи комплексного дослідження. Для вирішення реальних проблем використовуються різні методи. Економіко-математичне моделювання, аналіз та синтез при вивченні актуальної нормативної та економічної літератури, методи фінансово-економічного аналізу тощо.

Інформаційну базу дослідження склали нормативно-правові акти, праці науковців та вчених, економічна література, дані бухгалтерської звітності, первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку ПП «Оріон-А».

Структура. Бакалаврська робота містить в собі вступ, три розділи, висновок, список використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

1.1 Економічна сутність доходів, витрат та фінансових результатів

Концепція доходу являється надзвичайно популярним і широко застосовується в теорії та практиці управління підприємством. У різні терміни розвитку економічної думки обговорювалася категорія «дохід». Представники різних наукових шкіл вивчали та аналізували його на мікро- та мікрорівні. Сутність даного дослідження визначається розробкою сучасної моделі управління економікою, спрямованою на досягнення стратегічних цілей, що передбачає необхідність корекції основних характеристик поняття «дохід», сутності та спрямованості його формування. Це також було підтримано процесом впровадження МСФЗ, який посилив потребу в узгодженості термінології та концепцій.

Категорію «дохід» вивчали економісти різних наук. Економічну природу, пояснювали через концепції, теорії та методи отримання доходу, розподілу та використання, управління доходом, оподаткування доходу, зростання та оптимізація доходу та інші дослідження, резерви, фактори, що впливають на дохід та джерела формування доходу, визнання та оцінка. Ці питання розкривають у наукових публікаціях багатьох вчених, зокрема М.С. Абрютіна [1], І.О. Бланк [2], Н.М. Бондар [3], Ф.Ф. Бутинець [4], М.І. Бухалкова [5] та ін. Проте низка наукових розробок розкриває особливості міжгалузевої нерівності, джерела доходів, механізми їх формування та розподілу.

У вчених неоднозначні думки щодо природи цієї категорії «Дохід», тому нами узагальнено тлумачення цього поняття в Додатку А.

Сьогодні, щоб пояснити природу доходу, люди часто використовують пояснення К. Р. Макконнелла та С. Л. Брю, де доходи розглядаються як гроші (або збільшення купівельної спроможності), отримані від використання людських

ресурсів та активів за одиницю часу [6] При цьому економісти розрізняють процентний дохід (при використанні власниками капіталу) і дохід власника (чистий дохід від власників).осіб або ділових партнерів) (звичайний дохід) і форми різниці між валовим і валовим доходом. витрати.

На нашу думку, сучасне тлумачення категорії «дохід», хоч і зазнає серйозних змін, не видається стабільним, оскільки в літературі, економічних даних, підручниках і нормативних актах немає єдиного підходу до його тлумачення. Тому дане пояснення доходу в працях формується за різними методиками. Їх можна підсумувати таким чином: дохід у грошовій або іншій вартості, отриманий у результаті операцій, різниця між собівартістю проданих товарів і послуг і вартістю виробництва або господарської діяльності, дивіденди або відсотки, сплачені власникам, виражені у відсотках від поточної паперової вартості.

Українська економічна енциклопедія дає найбільш загальне визначення доходу та наголошує на двоїстому характері цієї категорії. З одного боку, дохід – це різниця між виручкою від реалізації продукції (обладнання та послуг) і вартістю сировини, матеріалів, використаних для виробництва та реалізації цієї продукції [7]. При цьому під собівартістю розуміють вартість використаних у процесі виробництва матеріалів, виробів, конструкцій, палива та енергії, а також витрати на амортизацію та соціальне страхування. У цьому розумінні різниця між доходом і прибутком компанії – це розмір зарплати, тобто дохід дорівнює сумі доходу і зарплати. З іншого боку, доходом є гроші або фізична вартість, отримана від усіх видів діяльності (виробництва, торгівлі та інших видів діяльності).

Термін «дохід» неодноразово вживається в нормативних документах. Тому Господарський кодекс України «дохід» розглядає як тісно пов'язаний із прибутком і визначає основну мету його господарської діяльності [8]. Цивільний кодекс України встановлює порядок визначення доходу при укладенні цивільно-правового договору, що використовується для здійснення господарської діяльності [9]. У бухгалтерському обліку методологічні засади формування та розкриття інформації у

фінансовій звітності підприємства визначені ПСБО 15 «Дохід» [10], а саме: збільшення економічних вигод у формі надходження активів або зменшення зобов'язань збільшує капітал у звітному періоді (через збільшення капіталу за рахунок внесків власників), що відповідає МСФЗ 18 [11].

Податкове законодавство України визначає доходи досить широко і нечітко. Відповідно до п. 14.1.56 ПКУ дохід – сукупний дохід від усіх видів діяльності, отриманий (підтримуваний) платником податку у грошовій, натуральній та валютній формі. протягом звітного періоду. Статті 14.1.56 та 14.1.55 Податкового кодексу визначають дохід з українських та іноземних джерел як «будь-який дохід, отриманий резидентами або нерезидентами в результаті діяльності в Україні та за її межами». Некоректне формулювання пов'язане з використанням словосполучення «будь-які доходи».

Раніше дослідження природи витрат проводилися вітчизняними і зарубіжними вченими, такими як: Ф.Ф. Бутинця [4], А.М. Турил, Ю.Б. Кравчук, А.А. Турил [12], В.Б. Івашкевич [13], В.П. Савчук [14]], О.В. Крушельницької [15], З.В. Задорожного [16] Проте в економічній літературі немає чіткого визначення вартості, а надмірне акцентування її змісту значно знижує об'єктивність трактування.

Витрати широко використовуються у вітчизняній та міжнародній економічній літературі. Дослідження вчених щодо цієї концепції наведені в Додатку Б.

Комітет, який розробляє стандарти опирається на «відчуження або інше використання активів і виникнення зобов'язань, що виникають у результаті постачання або виробництва товарів, надання послуг чи іншої діяльності, що становить основну діяльність підприємства». В Україні Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати» встановлює процедури підготовки інформації про витрати та подання цієї інформації у фінансовій звітності. Цей Стандарт визначає собівартість як зменшення економічних вигод у результаті вибуття активу або збільшення зобов'язання. Це призводить до зменшення власного капіталу (мінус власний капітал мінус вкладений капітал власника) [17, п. 5.6].

Деякі економісти стверджують, що це визначення є недосконалим, оскільки витрати на виробництво не мають нічого спільного з власним капіталом, який навчає застосуванню бухгалтерських планів до активів, власного капіталу та зобов'язань, кредиторської заборгованості та господарських операцій компаній та організацій, які не розглядають витрати як власний капітал.

Визначення «фінансового результату», яке дають науковці сучасної економічної та бухгалтерської літератури, наведено в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Визначення категорії «фінансові результати»

Автор	Трактування
О.О. Вороніна [19, с.23]	Якісні характеристики фінансово-господарської діяльності підприємства в цілому характеризують результати господарських зв'язків підприємства і зокрема відображають важливість і стійкість розвитку підприємства.(дохід) та результативність фінансово-господарської діяльності. економічні показники компанії щодо навколишнього середовища (структура та витрати) Загальні аспекти результату, розвитку капіталу та його різних компонентів.
Р.В. Скалюк [20, 21]	Останній вид економічного показника відображає величину економічного прибутку, отриманого підприємством, і визначається як різниця між доходом і відповідними витратами. Він виражається в абсолютному прибутку (збитку) і являє собою потенційний прибуток, темпи зростання та розвитку економіки.
Н.М. Ткаченко [22]	Доходи діяльності фірми при вирахуванні витрат діяльності
Л.М. Худолій [23]	Зіставлення доходів й витрат, які регульовані податковим законодавством.
М.С. Чебанова, С. С. Василенко [24]	Прибуток чи збиток, що отриманий від діяльності

Багато вчених трактують вартість як комбінацію спожитих ресурсів і суми, сплаченої за придбання активу. З цього приводу М. І. Скрипник зазначає, що гроші сплачуються за ресурси, а не за витрати, а гроші, які сплачує бізнес за забезпечення безперервності та ефективності господарської діяльності, безпосередньо впливають на результати фінанси. Вплив на рентабельність можна пояснити амортизацією оборотних коштів у виробництві, а також амортизацією основних засобів – зносом, якщо ці основні засоби використовуються у виробництві, то частина готової продукції амортизується збитком [18].

Під поняттям «фінансовий результат» розуміють різницю між прибутком (збитком), результатом (результатом), приростом (зменшенням) капіталу, доходом і витратами. Ми вважаємо, що ці різні визначення зумовлені існуванням різних тлумачень розглянутих понять (наприклад, економіка, фінанси та бухгалтерський облік).

Автори аналізують характеристики фінансової діяльності, розглянуті в економічній та бухгалтерській літературі, і роблять висновок, що фінансова результативність є мірою результативності господарської діяльності з точки зору економічної ефективності, прибутків і збитків, адекватним показником.

Наведені вище визначення показують, що поняття прибутку та збитку тотожні доходам і витратам, ми вважаємо їх логічними та помилковими, особливо в бухгалтерських процедурах.

Податкове законодавство визначає поняття «фінансовий результат» як «вигоду». Зокрема, статтею 134 Податкового кодексу України (далі – ПК України) передбачено, що прибуток визначається шляхом зменшення суми доходу від реалізації товарів, виконаних робіт, витрат на послуги та інших витрат звітного періоду [25].] Л.В. Нападовська у своєму дослідженні розрізняє «фінансові» та «управлінські» результати:

– у фінансовому обліку витрати (за факторами) порівнюються з доходом у фінансовому обліку, за винятком витрат, щоб визначити загальний результат бізнесу.

– в управлінському обліку обчислюється виробітком внутрішнього і зовнішнього сегментів [26].

Отже, «фінансовий результат» як об'єкт бухгалтерського обліку – це результат господарської діяльності, який є різницею між доходом і витратами за вирахуванням податків, визначених і підсумованих компанією за певний період часу в цілому або за видами діяльності. узагальнюються у прибутку (збитку).

1.2 Класифікація доходів, витрат і фінансових результаті підприємств

Бухгалтери повинні надавати повну, достовірну та достовірну інформацію про доходи підприємства, тому, щоб чітко організувати облік доходів, їх необхідно класифікувати. Відповідно до вимог П(С)БО15 «Дохід» виручка підприємства класифікується за різними критеріями [10].

Дохід класифікується за джерелом доходу:

- реалізація товарів, продукції, іншого майна, придбаного для продажу;
- постачальння послуг;
- використовувати активи інших фізичних та юридичних осіб, внаслідок чого стягувати проценти, роялті, дивіденди [10].

Відповідно до виду діяльності доходи розподіляються на:

- оперативна діяльність, що поділяється на:
- основна діяльність та інша операційна діяльність;
- фінансові операції;
- інвестиційна діяльність [10].

Компанії ранджують доходи на: дохід (прибуток) від реалізації продукції; інші операційні доходи; фінансові доходи; дохід від участі в капіталі; інші доходи (додаток В).

Відповідно до статті 135 Податкового кодексу України всі доходи від підприємницької діяльності поділяються на дві основні групи[10].

- дохід від реалізації товарів (робіт, послуг), раніше придбаних як продукт власного виробництва (діяльності).

- нереалізований дохід.

Для цілей фінансового обліку дохід відноситься до періоду, в якому він отриманий:

- дохід звітного періоду – дохід, отриманий у звітному періоді, в якому виникають господарські операції;

- доходи майбутніх періодів - доходи, отримані протягом періоду, які включаються до доходів майбутніх періодів, особливо пропорційні авансам за оренду основних засобів.

І.А.Бланк пропонує класифікувати операційні доходи компанії за такими критеріями [2]:

- структура доходуутворюючих факторів;
- існують різні види операційного доходу;
- природа прибуткового податку;
- період формування;
- визначається в бухгалтерських процедурах.
- достатньо для отримання прибутку.

З.В.Задорожний пропонує розділяти доходи бізнесу на [12]:

- тип обліку;
- вид роботи;
- здатність до контролю;
- періодичний дохід;
- планування доходів;
- процес продажу;
- виробництво;
- виготовлення виробів;
- конкретний вид доходу.

Сучасні компанії потребують гнучких систем управління через складність організаційної структури та величезний обсяг завдань, які необхідно виконати, дохід необхідно класифікувати за джерелом і сферою відповідальності.

У сучасній економічній літературі не існує єдиного способу класифікації видатків, як це вважається в сучасній економічній літературі. В.В. Сопковий виділяє десять методів економічного, правового, бізнес-планування та обліку витрат [27]:

- економічні елементи;
- місце утворення;
- типи продукції;
- калькуляція;
- метод внесення складових затрат у об'єкт обліку
- собівартість;
- складові собівартості (статті затрат);
- галуззі утворення;
- рівень виконання плану;
- однорідність складу.

Організаційно-управлінський критерій (табл. 1.2) містить напрями класифікації, що забезпечують аналітичність інформації.

Представлена методика класифікації витрат в цілому охоплює всі сфери діяльності та узагальнює типові категорії витрат промислових підприємств. Розподіл витрат для кращого контролю витрат, визначення областей для покращення бізнес-результатів, організаційні вдосконалення та методи калькуляції.

Таблиця 1.2

Види витрат згідно управлінських потреб

Напрями класифікації	Види витрат
1. За ступенем впливу обсягів виробництва на рівень витрат	- постійні - змінні (пропорційні, прогресивні, регресивні) - напівзмінні - напівпостійні - змішані
2. За місцем здійснення контролю	- за місцями формування (виникнення) - за центрами відповідальності
3. За центрами відповідальності	- витрати виробництва - витрати цеху - витрати дільниці та ін.
4. За рівнем контрольованості	- контрольовані - неконтрольовані - частково контрольовані
5. За впливом на прийняття рішень	- релевантні (виправні, повторні, очікувані) - нерелевантні (невиправні, безповторні) - диференційні
6. За можливістю регулювання	- регульовані - нерегульовані
7. За відношенням до потужності підприємства	- обов'язкові - дискреційні
8. За методом обчислення	- маржинальні - середні
9. За сферами діяльності	- витрати виробництва - витрати невикробничої діяльності - витрати основного та допоміжного виробництва - витрати на матеріально-технічне забезпечення - витрати на розробку нових технологій

Існує кілька критеріїв класифікації фінансових результатів. По-перше, фінансові результати поділяються на позитивні фінансові результати (прибуток), нульові фінансові результати та негативні фінансові результати (збитки). Він спрямований на створення бази інформації, яку різні користувачі можуть використовувати для ретроспективного визначення різних показників економічної діяльності підприємства в бізнес-аналізі поточного періоду.

1.3 Нормативно-правова база обліку та аудиту доходів, витрат та фінансових результатів

Діяльність будь-якої компанії значною мірою залежить від правової та нормативної бази, яка регулює господарсько-правові відносини між компанією та державою, іншими компаніями та організаціями, а також трудовим колективом. Основи бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту фінансових результатів діяльності підприємства є одним із найважливіших завдань.

Правова інформація, що міститься в законопроектах, має ширшу юридичну сферу, наприклад Закон України «Про діяльність підприємств», особливо у сфері фінансів, економіки та виробничих відносин.

Для детального вивчення законодавчої бази бухгалтерського обліку, аудиту та аналізу доходів, витрат і фінансових результатів підприємства необхідно розглянути кожен фактор окремо.

Регуляторна інформація про доходи компанії за географічним регіоном в основному використовується для забезпечення адміністративних функцій, таких як аналіз доходів, моніторинг і прогнозування представлені на п'яти рівнях, включаючи декілька документів (табл. 1.4).

Нормативні документи першого рівня визначають основні принципи обліку короткострокових зобов'язань підприємств. Умови в ньому є обов'язковими для всіх українських підприємств, які не є державними. Конституція України є найважливішим нормативним документом України. Вона стосується економічних прав і свободи суспільства, а також можливостей людей і громадян у виробництві, розподілі, обміні та використанні фізичних продуктів. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» є основним документом, що регулює бухгалтерський облік в державі та визначає правові засади організації, регулювання та ведення бухгалтерського обліку та фінансової звітності [28].

Основними законодавчими та нормативними документами є Цивільний кодекс України [9], Податковий кодекс України [25] та Господарський кодекс України [8].

Таблиця 1.4

Рівні нормативно-правового регулювання обліку, аудиту та аналізу доходів

Рівень	Нормативні документи
1	Податковий кодекс України [25], Конституція України, ЗУ «Про бухгалтерський облік й фінансову звітність в Україні» [28], Цивільний кодекс [9], Господарський кодекс України [8], інші законодавчі акти.
2	Постанови Кабінету Міністрів України, Укази і розпорядження Президента України.
3	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до ФЗ» [29], П(С)БО15 «Дохід» [10] й інші нормативно-правові акти.
4	Методичні рекомендації, а також Інструкція до застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку [30], інші методичні рекомендації, що формуються і на підставі П(С)БО.
5	Наказ про облікову політику, робочий план рахунків й інші документи (накази, розпорядження) стосовно організації обліку доходів на підприємстві.

До другого рівня відноситься Постанова Кабінету Міністрів України №419 «Про порядок подання фінансової звітності» [31]. Положення встановлює загальні вимоги, порядок та строки подання фінансової звітності юридичних осіб незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності. Положення «Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку» встановлює процес ведення та подання основних документів, фінансової звітності та бухгалтерських записів юридичних осіб.

Третій рівень визначає методологічні аспекти формування інформації про доходи організації в бухгалтерському обліку та розкриття інформації у фінансовій звітності. Слід зазначити, що українські нормативні акти з бухгалтерського обліку та управління доходами знаходяться під пильним наглядом науковців і практиків. Відповідно до вимог законодавства регулярно вносяться зміни та доповнення, які в деяких випадках призводять до прийняття кардинально нових та вдосконалених. Наприклад, наказом № 73 від 11.02.2013 р. було прийнято НП(Б)О № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Нормативним документом, який визначає методику формування інформації про прибутки організації в бухгалтерському обліку, розкриття інформації у фінансовій звітності та правила обліку інформації про фінансові доходи і результати, формування оцінки, є П(С)БО 15 «Дохід» [25]. Використовується підприємствами незалежно від форм власності (крім бюджетних установ і банків) [25]. Структура П(С)БО 15 представлена в таблиці 1.5.

Таблиця 1.5

Структура згідно П(С)БО 15 «Дохід»

Положення	Пп. 1 – 4	Характеристика галузі дії й строки, які в ньому застосовуються
Визнання й класифікація доходу	Пп. 5-20	Описано різні індикатори визнання доходів, види доходів
Оцінка доходу	Пп. 21-24	Наведено методику оцінки доходу
Дані про доходи у примітках до ФЗ	Пп. 25-25.4	Описано перелік питань стосовно Приміток до ФЗ

Наступним нормативним документом, що визначає умови обліку доходів, пов'язаних з виробничо-господарською діяльністю є МСФЗ № 18 «Дохід», він поширюється на юридичних осіб, визнаними суб'єктами малого бізнесу відповідно міжнародного рівня [11].

На четвертому рівні представлено більш детальну інформацію щодо обліку доходів. Ця постанова є більш конкретною.

Останній рівень нормативних документів визначає деталі обліку, що стосуються окремих організацій.

Основним нормативно-правовим документом, що регулює бухгалтерський облік в Україні, особливо облік витрат, є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [28]. У таблиці 1.6 класифіковано правові та нормативні положення щодо обліку та аудиту корпоративних витрат.

У МСФЗ не існує відповідного стандарту, який би регламентував облік і порядок формування в звітності витрати. Це є описано в різних стандартах. Наприклад, МСФЗ 2 «Запаси» передбачає регулювання оцінки витрати за матеріали, МСФЗ 19 «Платежі співробітникам» – витрати з оплата праці, МСФЗ 16 «Основні засоби» – амортизаційні витрати, Такі стандарти також регламентують порядок включення витрат до складу продукції, основних фондів та нематеріальний активи, і порядок їх списання, спосіб амортизація або елімінація [32]. Крім того, МСФЗ 23 «Витрати на позики» відображає послідовність обліку витрати за позики [32]. Методичні основи розроблення в Україні облікової інформації стосовно витрат і розкриття інформації у фінансовій звітності регламентується П(С)БО 16 «Витрати» [17] та ін.

Щодо обліку фінансових результатів, того законодавча база для формування Звіту про фінансові результати детально описана в НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Цим стандартом визначено склад та зміст Звіту про фінансові результати [29]. Загальні вимоги до оприлюднення статей подано в Методичних рекомендаціях стосовно усіх форми фінансовий звітності, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 28.03.2013 рік № 433 [33].

Таблиця 1.6

Нормативно-правове регулювання обліку, аналізу та аудиту витрат

Класифікація	Нормативний акт
за типами	Закони України; Постанови та рішення Кабміну Міністри України, міністерств тощо; Указита розпорядження Президента України; МСФЗ, НП(С)БО, П(С)БО; Кодекси України; Плани рахунків; Наказ про облікову політику підприємства; Форми фінансової звітності; інструкції, тощо.
за рівнями	1. Міжнародний 2. Загальнонаціональний 3. Відділення 4. Регіональний 5. Внутрішній
за місцем і роллю в регулюванні обліку, фінансової звітності	1. П(С)БО, інші нормативно-правові документи з бухгалтерського обліку та фінансової звітності 2. Закони України, постанови КМУ 3. Нормативно-правові акти місцевого походження 4. Інструкції та методичні рекомендації Міністерства фінансів України, НБУ, Держкомстату. Рішення щодо форм організації БО й застосування облікової політики
за групами	За напрямками, за сферами діяльності
за впровадженням	Обов'язкові Вибіркові

Під час проведення оподаткування прибутку визначення розміру податку на прибутку та його відображення в бухгалтерському обліку оприлюднене в нормах ПКУ від 02.12.2010 № 2755-VI [25] та П(С)БО 17 «Податок на прибуток» [34], в якому зазначаються всі необхідні відомості щодо визначення доходу і витрат з податку на прибутку, порядок відображення в фінансовому та податковому обліку.

Отже, оцінка джерел нормативно-правового спрямування дає можливість узагальнити те, що законодавчий база впровадження обліку, аудиту і аналізу доходів, витрат та фінансових результатів наведені в Україні в достатній кількості законів, положень (стандартів) бухгалтерського обліку, указів, рекомендацій, але, існують деякі розбіжності, які потребують рішень для запобігання викривлень і неточності облікової інформації.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

ПП «ОРІОН-А»

2.1 Організація обліку доходів, витрат та фінансових результатів ПП «Оріон-А»

Сучасна структура бухгалтерського обліку повинна визначати найбільш повне виконання власних функцій, аналізів і засобів контролю, спрямованих на максимальну ефективність облікових процедур на підприємстві. Облікові процеси узагальнено в економічній літературі під терміном «організація». Даний термін визначає певний порядок ведення бухгалтерського обліку з метою побудови та ведення бізнесу при повному задоволенні потреб користувачів фінансової звітності.

Проведено детальне дослідження бухгалтерського обліку, аудиту та аналізу доходів, витрат і фінансових результатів діяльності на прикладі фінансово-господарської діяльності приватного підприємства «Оріон-А» (далі – ПП «Оріон-А»), де враховано галузеву приналежність структурних підрозділів суб'єкта господарювання та сформовано теоретичні та практичні рекомендації щодо вдосконалення обліково-аналітичної роботи.

Обране приватне підприємство є досвідченим та перевіреним партнером серед сільгоспвиробників, займає лідируючі позиції серед виробників сільськогосподарської продукції, реалізує якісну продукцію на ринку насіння, має потужну матеріально-технологічну базу, виробничі потужності, оснащені посівною та зернозбиральною технікою.

Основними цілями ПП «Оріон-А» є здійснення господарських операцій, у яких поєднуються сучасні агропромислові технології з управлінням, яке засноване на багатовіковому досвіді та мудрості агрономів, дбайливе ставлення до землі, сільськогосподарська робота. Наразі компанія орендує близько 25 тис. га земель, розташованих масивами у трьох районах Тернопільської області, де вирощуються

зернові, олійні та технічні культури. Основні напрямки діяльності ПП «Оріон-А» зображені на рис. 2.1.

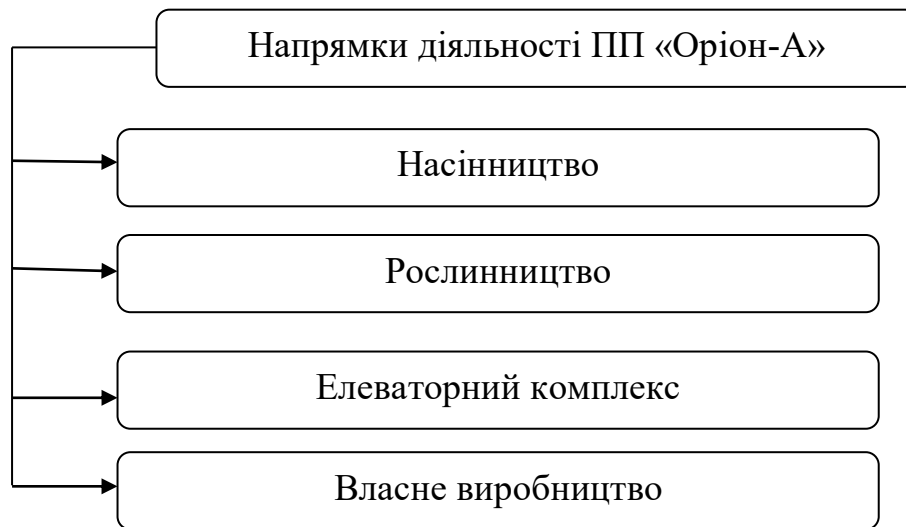

Рис. 2.1. Основні напрями діяльності ПП «Оріон-А»

Основні вимоги до організації бухгалтерського обліку на підприємстві викладені в Наказі (положенні) № 1 «Про організацію бухгалтерського обліку та принципи його ведення».

Організаційні основи бухгалтерського обліку на підприємстві належать до компетенції його власника і передбачають встановлення певних обов'язків керівників і працівників бухгалтерії. Кадровий склад бухгалтерської служби складається з 15 чоловік. Під керівництвом головного бухгалтера. Його права, обов'язки та відповідальність визначаються посадовою інструкцією, складеною відповідно до чинного законодавства. Зобов'язання щодо облікової політики чітко структуровані та прості для розуміння користувачами. Методичні вказівки з бухгалтерського обліку чітко й уніфіковано визначають методологічні та методичні основи бухгалтерського обліку. Бухгалтерія визначає деталі фінансової організації компанії.

Бухгалтерія підприємства автоматизована за допомогою програмного

забезпечення «ІС: Бухгалтерія» та для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності проводяться інвентаризації. Для проведення інвентаризації та прийняття рішення за її результатами створюється постійна комісія. Права, обов'язки та завдання, покладені на членів постійної акціонерної ради, такі: Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженим наказом Мінфіну від 02.09.14 р. № 879 (далі – Положення № 879) [35], Методичними рекомендаціями з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, розрахунків та незавершеного виробництва сільськогосподарських підприємств, викладеними у листі Мінагрополітики від 14.12.03 р. № 37-27-12/14023 (далі – Лист № 14023) [36].

Наказом про облікову політику також визначено порядок нарахування амортизації довгострокових матеріальних і нематеріальних активів, лінійним методом, довгострокової амортизації активів та бібліотечних фондів – сума становить 100% від вартості.

У досліджуваному ПП «Оріон-А» облік доходів ведеться відповідно до нормативно-правових актів та внутрішніх господарських документів.

Для узагальнення відомостей про доходи призначено рахунки 7 класу. Рахунки цього класу є тимчасовими і використовуються для збору інформації про доходи за звітний період, а остаточно залишки з цих рахунків переносяться на рахунок 79 «Фінансові результати». Тимчасові облікові рахунки починаються з нульового балансу, а інформація, яку він містить, дає змогу підготувати річну фінансову звітність. На рахунках 7 класу за кредитом відображаються залишки суми загального доходу разом із сумою непрямих податків, зборів, які включені до ціни продажу, а за дебетом – величина непрямих податків, зборів, щорічне чи щомісячне віднесення суми чистого доходу на рахунок 79 «Фінансові результати».

Основи створення в бухгалтерському обліку даних щодо витрат приватного підприємства та відображення у фінансовій звітності регламентується П(С)БО 16

«Витрати»[3].

Відповідно до нормативно-правової бази, підприємство має можливість обрати між трьома методами обліку витрат:

- із застосуванням восьмого класу рахунків «Витрати за елементами»;
- із застосуванням дев'ятого класу рахунків «Витрати діяльності»;
- із використанням восьмого і дев'ятого класів рахунків.

Приватне підприємство використовує дев'ятий клас рахунків для обліку витрат діяльності.

Процес визначення фінансових результатів в бухгалтерському обліку підприємства проводиться згідно з НП(С)БО 1 та наведено в табл. 2.1 [29].

Таблиця 2.1

Процес визначення фінансових результатів у ПП «Оріон-А»

Етапи	Алгоритм розрахунку
Реалізація продукції	Дохід від реалізації товарів, робіт і послуг відображається за вирахуванням вартості будь-яких наданих знижок і раніше проданих повернень.
Валовий прибуток (збиток)	Різниця від чистого доходу від реалізації продукції Собівартість реалізованої продукції з урахуванням сум, зазначених у спеціальних статтях.
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	Він визначається як алгебраїчна сума валового прибутку (збитку), інших операційних доходів, продажів, адміністративних та інших операційних витрат. Вказано в додаткових статтях
Прибуток (збиток) до оподаткування	Він визначається як алгебраїчна сума прибутку від діяльності (збиток), фінансових та інших витрат (збиток) та фінансового та іншого доходу (прибуток) і враховує ці суми.
Витрати (дохід) з податку на прибуток	Відображає суму витрат або доходу, розраховану з податку на прибуток згідно із П(С)БО 17 [5].

Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	Прибуток після оподаткування від припиненої діяльності, прибуток від переоцінки основних засобів та формування груп вибуття Припинена діяльність оцінюється за чистою вартістю реалізації.
Чисти збиток (прибуток)	Алгебраїчна сума прибутку до оподаткування, податків на прибуток і прибутку від виведеної з експлуатації діяльності діяльність після оподаткування.
Сукупний дохід	Алгебраїчна сума чистого фінансового доходу за звітний період та іншого сукупного доходу після сплати податків.

ПП «Оріон-А» у своїй діяльності керується під час обліку витрат діяльності двома найважливішими принципами [37]:

- відповідність доходів та витрат (для обчислення фінансового результату за обраний період слід провести порівняння доходів обраного періоду з витратами, що понесені для одержання цих доходів);
- нарахування (доходи та витрати визначаються в обліку та звітності в той момент, коли вони з'являються; звітність відображає користувачам дані не лише про операції, що здійснилися, а також про зобов'язання, виплатити та фінансові ресурси у майбутньому).

Величина та особливості поведінки прибутків та збитків, як кінцевих результатів діяльності приватного підприємства, є підсумком роботи за період.

2.2 Синтетичний та аналітичний облік доходів витрат і фінансових результатів аграрного підприємства

Підсумування інформації про доходи від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг відбувається на пасивному рахунку 70 «Доходи від реалізації». Кредит рахунка показує збільшення доходу, а дебет показує відповідну суму непрямого

податку, яка амортизується в порядку закриття. До даного рахунку відкрито наступні субрахунки:

- 701 «Дохід від реалізації готової продукції»;
- 702 «Дохід від реалізації товарів»;
- 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг».

Пасивні рахунки 71 «Інші операційні доходи», за винятком виручки від реалізації, призначені для узагальнення інформації про інші доходи від операційної діяльності підприємства за звітний період. Кредит цього рахунку показує збільшення доходів, дебет – непряме податкове навантаження, та списання на фінансові результати. Типові кореспонденції обліку доходів у ПП «Оріон-А» подано в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Типові кореспонденції рахунків з обліку доходів у ПП «Оріон-А»

№ п/п	Зміст господарських операцій	Дебет	Кредит
1	Реалізовано пшеницю за відпускними цінами (накладна)	361	701
	Відображено податкове зобов’язання (податкова накладна)	701	643
2	Списано доходи на фінансовий результат (бухгалтерська довідка)	701	79

Залежно від виду діяльності досліджуваного підприємства аналітичний облік за рахунком 701 «Доходи від реалізації готової продукції» може бути створено таким чином:

- 701.1 «Дохід від реалізації готової продукції рослинництва»;
- 701.2 «Дохід від реалізації готової продукції допоміжного виробництва».

Витрати ПП «Оріон-А» формуються із:

- собівартість реалізованої продукції;

- витрати адмін. призначення;
- збутові витрати;
- інші операційні витрати;
- інші витрати.

Як комплексний показник витрати виробництва відображають усі сторони виробничо-фінансової та господарської діяльності фірми. Розмір прибутку залежить від величини витрат. Чим економніше підприємство використовує матеріали, трудові та фінансові ресурси при виготовленні продукції, виконанні робіт і наданні послуг, тим ефективнішим є виробничий процес, а продукція прибутковіша та рентабельніша. Узагальнення інформації про собівартість продукції, реалізованої продукції, виконаних робіт і наданих послуг здійснюється на рахунку 90 «Собівартість реалізованої продукції». Цей обліковий запис активний. За дебетом зазначається фактична собівартість реалізованої готової продукції, за кредитом – списання витрат на фінансові результати. Бухгалтерські документи, підстави розрахунків. Собівартість фактично проданих товарів (за винятком операцій)

- 901 «Собівартість реалізованої готової продукції»;
- 902 «Собівартість реалізованих товарів»;
- 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг».

Відповідно до специфіки діяльності ПП «Оріон-А» аналітичний облік по рахунку 901 «Собівартість реалізованої готової продукції» проводять рахунках:

- 901.1 «Собівартість реалізованої готової продукції рослинництва»;
- 901.2 «Собівартість реалізованої готової продукції допоміжного виробництва».

Загальновиробничі витрати, пов'язані з утриманням і управлінням основними і допоміжними цехами, поділяються на змінні і постійні. Відповідно до П(С)БО 16, перелік, склад цього виду витрат підприємство здійснює

самостійно [37]. У ПП «Оріон-А» перелік цих витрат закріплено в Наказі про облікову політику.

Адміністративні витрати здійснюються для підтримки виробництва та контролю всієї компанії. тобто: загальні та корпоративні витрати, витрати на відрядження та обслуговування апарату управління компанією; плата за платіжно-касове обслуговування та інші банківські послуги, витрати на утримання основних засобів та інших матеріальних необоротних активів загальногосподарського призначення, амортизація нематеріальних активів загальногосподарського призначення, плата за професійні послуги, витрати на зв'язок та витрати на вирішення спорів у суді, Податки, збори та інші платежі (крім тих, що включаються до виробничої собівартості продукції); інші витрати адміністративного призначення.

Збутові витрати пов'язані з продажем продукції. Сюди можна віднести: витрати на рекламу та дослідження ринку, матеріальні витрати на упаковку готової продукції на складі; вартість гарантійного ремонту та гарантійного обслуговування, витрати на відрядження торгового персоналу, витрати на утримання основних та інших матеріальних активів, пов'язані з реалізацією продукції, товарів, робіт і послуг, витрати на ремонт тари, серед іншого витрати на транспортування та транспортно-експедиційні та інші послуги з перевезення вантажів на умовах договору поставки, заробітна плата продавцям, торговим представникам і працівникам відділу продажів, інші витрати, пов'язані з реалізацією продукції.

Розрахунок собівартості реалізованої продукції відбувається на активному витратному рахунку 93 «Втрати на збут». За дебетом зазначається відображена сума витрат на збут, за кредитом – списання за дебетом рахунку 79 «Фінансові результати». Аналітичний облік ведеться у відомостях у частині витратних статей та відповідних регістрів у частині складів та послуг, пов'язаних з реалізацією готової продукції.

Облік інших операційних витрат ведеться на активному рахунку. Сюди

належать:

– первісне визнання та зміна вартості витрат на активи, що обліковуються за справедливою вартістю (субрахунок 940).

– витрати на НДДКР (субрахунок 941);

– витрати на купівлю-продаж іноземної валюти (субрахунок 942), перераховані за курсом Національного банку України.

– реалізована собівартість виробничих запасів (субрахунок 943);

– непрацюючі кредити та непрацюючі кредити (субрахунок 944);

– втрати від операційних курсових різниць (субрахунок 945);

– амортизація запасів (субрахунок 946);

– недостача кількості внаслідок амортизації (субрахунок 947);

– визнані штрафи, пені та неустойки (субрахунок 948);

– інші витрати операційної діяльності (субрахунок 949).

Типові кореспонденції рахунків обліку витрат у ПП «Оріон-А» подано в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Кореспонденції рахунків обліку витрат у ПП «Оріон-А»

№	Зміст	Дт	Кт
1	Амортизація основних засобів включається до складу адміністративних витрат на загальногосподарські цілі	92	13
8	Будь-які інші понесені адміністративні витрати із задіянням інших організацій	92	63, 685
3	Розрахована заробітна плата адміністративного працівника	92	661
4	Нараховано ЄСВ із зарплати адміністративного працівника	92	651
5	Списано запаси, що відносяться до витрат на збут (упаковка товару, тара тощо).	93	20 22
6	Нарахована заробітну плату і ЄСВ працівникам відділу збуту	93	661 651

7	Відображено витрати на службові відрядження персоналу відділу збуту	93	372
8	Нестачі та втрати від псування	947	20,28
9	Понесено витрати на дослідження та розробки	94	20 22 661,651 63,685

Метою фінансової звітності є надання користувачам повної, точної та об'єктивної інформації щодо фінансового стану компанії, результатів діяльності та руху грошових коштів для прийняття обґрунтованих бізнес-рішень.

До фінансової звітності підприємства належать:

- Баланс (форма №1),
- Звіт про фінансові результати (форма №2),

Фінансова звітність повністю розкриває всю інформацію про фактичні та потенційні результати господарсько-фінансової діяльності підприємства. Квартальна фінансова звітність ПП «Оріон-А» складається з балансу та фінансового звіту.

Закриваючи рахунки в кінці фінансового року, зручніше зменшити кількість записів у фінансовій звітності та проміжних записах у журналі. У цьому випадку залишки, накопичені з початку року на рахунках класів 7 і 9, являють собою готову інформацію для внесення даних у відповідні рядки І частини Звіту про фінансові результати. За рахунки витрат та доходів в кінці звітного періоду закривають на рахунок 79 «Фінансові результати», а звідти на рахунок 44 «Нерозподілений прибуток (Непокритий збиток)».

Тоді наростаючий залишок з початку року рахунку 79 «Фінансові результати» – контрольне число для підтвердження достовірності фінансових результатів. Зведене сальдо для цього рахунку має відповідати 2350 рядкам «Чистий прибуток», а зведене дебетове сальдо має відповідати 2355 рядкам «чистий Збиток». Кінцеве сальдо субрахунків 79 «Фінансові результати» на

кінець звітнього року списується на рахунок 44 відповідно до аналітичного обліку по рахунку 79 «Фінансові результати» у ПП «Оріон-А» виділяють:

- 79.1 «Фінансові результати рослинництва»;
- 79.2 «Фінансові результати допоміжного виробництва».

Досліджуючи та описуючи детально основні категорії доходів, витрат та фінансових результатів, то головним є звіт є Ф2. «Звіт про фінансові результати», оскільки саме в ній міститься інформація про вище зазначені поняття.

У звіті за формою № 2 деталізуються доходи, витрати, прибутки та збитки підприємства, загальна сума доходів та витрат за звітний період. Порядок відображення інформації ПП «Оріон-А» подано в табл. 2.4.

Фінансова звітність підприємства, в тому числі «Звіт про фінансові результати» із показниками за звітний період подано у додатках (Додаток Г). Суб'єкти господарювання вживають багато заходів для надійного розкриття інформації у фінансовій звітності.

- здійснено обговорення та домовленості з незалежними аудиторамі щодо методів і підходів, що використовуються для оцінки показників фінансової звітності;
- сформовано чітку облікову політику;
- впроваджено повний автоматизований процес перерахунку.

Таблиця 2.4

Методика відображення доходів, витрат та фінансових результатів

ПП «Оріон-А» у Звіті про фінансові результати

Найменування	Код рядка	Джерело інформації
Розділ І. Фінансові результати		
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	Дані за Дт 701, 702, 703 та Кт 791 мінус дані за Кт 704 та Дт 791

Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	Обороти за Кт 901, 902, 903 з Дт 791
Валовий:		
прибуток	2090	Ряд. 2000 - ряд. 2050
збиток	2095	
Інші операційні доходи	2120	Обороти за Дт 71 з Кт 791
		2120
Адміністративні витрати	2130	Обороти за Кт 92 з Дт 791
Витрати на збут	2150	Обороти за Кт 93 з Дт 791
Інші операційні витрати	2180	Обороти за Кт 94 з Дт 791
		Ряд. 2180
Фінансовий результат від операційної діяльності:		
прибуток	2190	Ряд. 2090 + ряд. 2120 - ряд. 2130 - ряд. 2150 - ряд. 2180 або ряд. 2120 - ряд. 2095 - ряд. 2130 - ряд. 2150 - ряд. 2180
збиток	2195	
Інші фінансові доходи	2220	Обороти за Дт 73 з Кт 792
Інші доходи	2240	Обороти за Дт 74 з Кт 793
		Ряд. 2240 ≥ ряд. 2241
Фінансові витрати	2250	Обороти за Кт 95 з Дт 792
Інші витрати	2270	Обороти за Кт 97 з Дт 793
прибуток	2290	Ряд. 2190 + ряд. 2200 + ряд. 2220 + ряд. 2240 - ряд. 2250 - ряд. 2255 - ряд. 2270 +- ряд. 2275 або ряд. 2200 + ряд. 2220 + ряд. 2240 - ряд. 2195 - ряд. 2250 - ряд. 2255 - ряд. 2270
збиток	2295	
Чистий фінансовий результат:		
прибуток	2350	Ряд. 2290 +- ряд. 2300 +- ряд. 2305 або ряд. 2295 +- ряд. 2300 +- ряд. 2305
збиток	2355	
Розділ II. Сукупний дохід		
Сукупний дохід	2465	Алгебраїчна сума ряд. 2350 (або ряд. 2355) і ряд. 2460

Таким чином, на підприємстві застосовується власна система аналітичного обліку за видом діяльності. Однак, розробляючи показники звітності, важливо перевірити точність облікових записів. Для цього у ПП «Оріон-А» проводять аудит

доходів, витрат і фінансових результатів.

2.3 Методика проведення аудиту доходів, витрат та фінансових результатів

Регулярні аудиторські перевірки необхідні для контролю за правильністю ведення облікових операцій на підприємстві, особливо в частині обліку доходів, витрат і фінансових результатів. Аудит господарських процесів, а також доходів витрат та фінансових результатів на приватному підприємстві ПП «Оріон-А» має великий функціонал і дуже важливий на макро- та макrorівні. Точність визначення розміру прибутку залежить від ретельності перевірок доходів і витрат і точності кінцевих результатів. І саме тут, перш за все, зацікавлений керівник агропідприємства, а також інвестори.

Управління фінансовими результатами починається з аналізу та підтвердження прийнятої компанією облікової політики щодо обліку фінансових результатів. Все відбувається згідно обраних методів, прийомів та способів облікової політики.

Під час перевірки аудитор враховує те, що при визначенні П(С)БО 30 «Біологічні активи» описують різницю в фіксованих фінансових результатах від виробничо-господарської діяльності даного виду бізнесу [6]. Сам ефект впливає на процес управління фінансовими результатами. Фінансові результати формуються в три етапи:

- за умови первісному визнанню сільськогосподарської продукції та інших біологічних активів;
- коли сільськогосподарська продукція та біологічні активи продаються, вони оцінюються за справедливою вартістю мінус очікувані витрати на місці продажу.
- коли відбувається зміна справедливої вартості біологічних активів на саму дату балансу.

Цей методологічний підхід вимагає додаткових кроків і ґрунтується на дуже суб'єктивних факторах, які ускладнюють аудит фінансових результатів. Аудит доходів, витрат та фінансових результатів опирається на справедливу вартість, проте її важко визначити.

У сільському господарстві фінансові результати визначаються вже тоді, коли продукт отримано від виробництва, а не визначаються після того, як продукт було продано.

Тому при проведенні перевірки доходів, витрат і фінансових результатів ПП «Оріон-А» аудитор проводить ряд певних процедур, які вимагають попереднього детального дослідження перед початком проведення аудиту. Процес проведення аудиту фінансових результатів подано у табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Процес здійснення аудиту фінансових результатів ПП «Оріон-А»

Відображення фінансових результатів	Нормативне керування при проведенні аудиту	Врахування при здійсненні аудиту фінансових результатів
Облікова політика	ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [38], НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [29]	Перевірка висвітлення питань щодо методики формування фінансових результатів в наказі про облікову політику
Первісне визнання	П(С)БО 30 «Біологічні активи» [39]	Раціональність у обчисленні первісної вартості
Справедлива вартість	П(С)БО 30 «Біологічні активи» [39]	Раціональність у обчисленні зміни справедливої вартості
Продаж	П(С)БО 15 «Дохід» [10], П(С)БО 30 «Біологічні активи» [39]	Раціональність у обчисленні доходу (виручки) від реалізації

Тому спершу перевіряється раціональність та правдивість обчислення фінансових результатів для первісного обліку сільськогосподарської продукції та інших біологічних активів. А надалі вже здійснюється аудит фінансових результатів

процесу продажу сільськогосподарської продукції у разі будь-яких змін справедливої вартості біологічних активів на дату балансу. Також слід перевіряти точність розрахунку справедливої вартості біологічних активів, а також роботу Комісії, яка проводить це визначення.

Для ефективного виконання своєї роботи аудитор створює робочий документ для реєстрації виявлених відхилень і зручну порівняльну таблицю у застосуванні у ході перевірок. Відображення результатів перевірки в таблиці порівнює залишки на рахунках фінансового обліку з обліковими показниками як головної книги, так і облікових регістрів. У результаті аудитори виявляють невідповідності та відхилення показників звітності від даних фінансового обліку та з'ясовують причини їх виникнення. Це додатково впливає на ефективність здійснення аудиту [9].

Аудитори, які проводять ревізії у ПП «Оріон-А», перевіряють відповідність фактів господарської діяльності підприємства чинному законодавству. Це означає, що господарські факти цього господарства чітко відображені в бухгалтерському обліку та звітності, відповідно до всіх вимог зовнішніх та внутрішніх правових актів.

Створюючи програму перевірки доходів, аудитори планують аудиторські процедури, щоб переконатися, що:

- доходи, які відображені на рахунках фінансового обліку, підтверджуються відповідними первинними документами;
- фінансовий облік доходів й фінансових результатів ведеться згідно вимог П(С)БО 15 «Дохід» [10]
- відображені у звітності доходи відповідають даним, що містяться у відповідних рахунках фінансового обліку.
- доходи виникли у результаті реальних операцій при фінансовій діяльності.
- інформація про доходи від фінансових операцій належним чином представлена у формі № 2 фінансової звітності;
- доходи від фінансових операцій відображаються в тому періоді, в якому вони виникають.

– аналітичне оприбуткування доходів здійснюється відповідно до необхідного рівня деталізації.

Аудитор спочатку перевіряє достовірність даних бухгалтерського обліку за рахунками обліку доходів і витрат шляхом перевірки записів у первинних документах, книгах бухгалтерського обліку та звітах про доходи, витрати і фінансові результати. А також усі елементи облікової політики підприємства, що стосуються доходів, витрат і фінансових результатів [40].

Тому аудиторські перевірки у ПП «Оріон-А» проводяться регулярно. Це допомагає запобігти можливим помилкам і відхиленням від чинних норм бухгалтерського обліку. Компанія звітує на основі проведених аудитів. Вона служить основою для прийняття управлінських рішень. Однак, щоб прийняти точне і правильне рішення, варто проаналізувати і наявні показники звітності.

РОЗДІЛ 3 АНАЛІЗ ДОХОДІВ, ВИТРАТ ТА ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПП “ОРІОН-А”

3.1 Аналіз динаміки та структури доходів, витрат та фінансових результатів ПП “Оріон-А”

Будь-яке підприємство отримує від своєї діяльності дохід і тому несе витрати. Перспективи будь-якої діяльності, незалежно від виду бізнесу, залежать від співвідношення доходів і витрат, що в результаті формують фінансові результати підприємства. Для нормального функціонування суб'єкта господарювання головний бухгалтер повинен вести облік доходів і витрат, визначати фінансові результати та аналізувати певні показники.

Цінність аналізу доходів, витрат і фінансових результатів діяльності полягає в обґрунтуванні способів збільшення доходів і зменшення витрат. Основними завданнями аналізу доходів і витрат і фінансових результатів на ПП “Оріон-А” є:

- оцінка отриманих доходів, понесених витрат та розрахованих фінансових результатів у динаміці для встановлення тенденцій їх поведінки;
- вивчення доходів і витрат підприємства за структурою для виявлення структурних змін;
- розрахунок впливу факторів на виявлені зміни;
- виявлення можливих застережень щодо зниження витрат і збільшення доходів;
- розроблення заходів щодо реалізації виявлених резервів.

Джерелами інформації щодо аналізу доходів, витрат і фінансових результатів на ПП “Оріон-А” є: бізнес-план; форма № 2 фінансової звітності підприємства; дані аналітичного обліку (7-9 класи); дані статистичної звітності; інтернет-ресурси тощо.

Аналіз доходів приватного підприємства “Оріон-А” починається з вивчення динаміки її поведінки, тобто передбачається дослідження доходів за минулі роки,

тому проведемо аналіз оцінки динаміки доходів, отриманих підприємством за три роки (табл. 3.1):

Таблиця 3.1

Аналіз динаміки доходів ПП “Оріон-А” за 2019-2021 рр.

Роки	Доходи підприємства, тис. грн.	Темпи росту, %	
		Базисні	Ланцюгові
2019	28957,7	100	100
2020	59607	205,8	205,8
2021	106980,3	369,4	179,5

Як бачимо з даної таблиці, при здійсненні розрахунку темпів росту (базисний метод) доходів підприємства найбільший дохід підприємство отримало у 2021 році, а найменший – у 2019 році, що є позитивним явищем для підприємства. При розрахунку ланцюгових темпів росту доходів отримано результати, які вказують, що у 2020 році відбулося зростання доходів відносно показника 2019 року, проте вже починаючи з 2021 року рівень доходів відносно минулого року спадає. Наочне відображення отриманих результатів аналізу зображено на рис. 3.1.

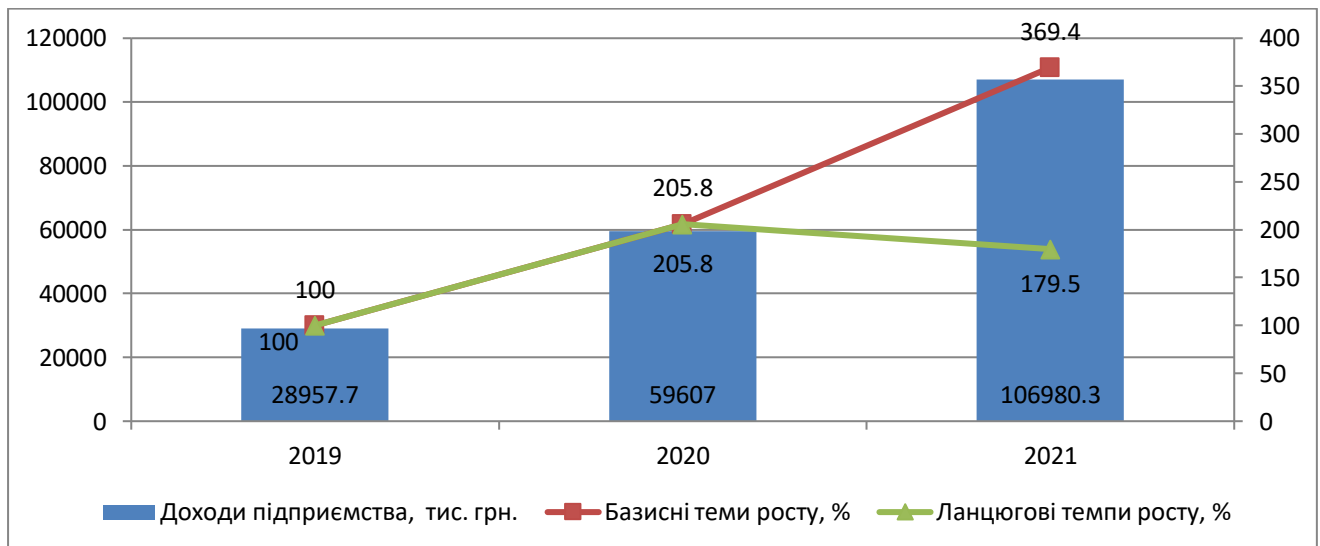

Рис. 3.1 Доходи, базисні та ланцюгові темпи росту доходів ПП “Оріон-А”

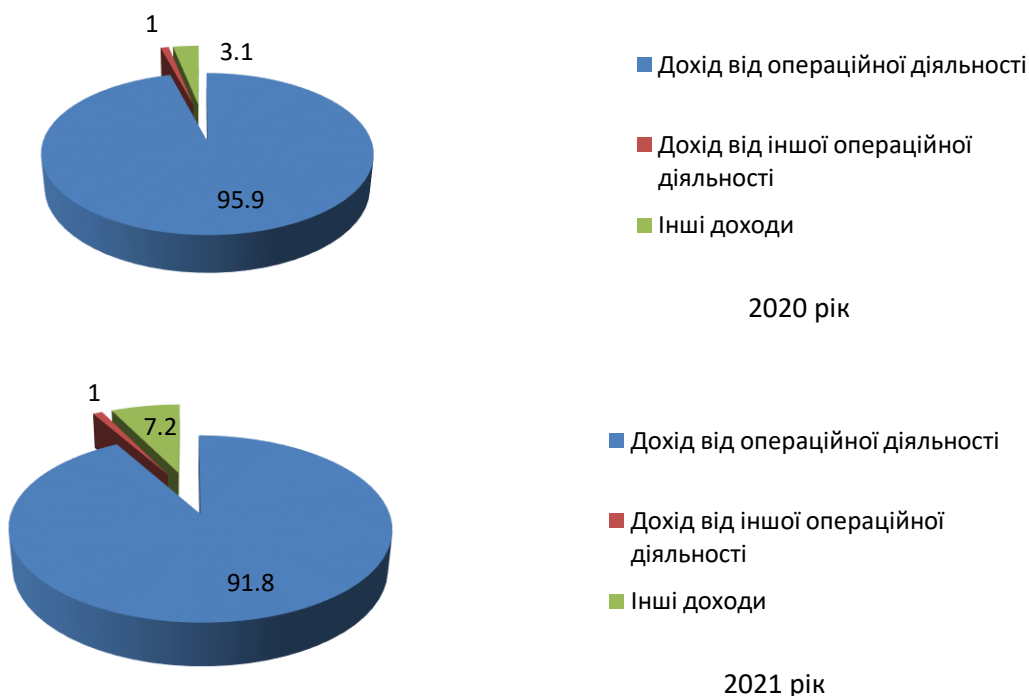
Наступним важливим етапом є проведення аналізу структури доходів підприємства (табл. 3.2):

Таблиця 3.2

Аналіз структури доходів ПП “Оріон-А”

Показники	Розмір, тис. грн.		Частка, %		Відхилення (+,-)	
	2021	2020	2021	2020.	тис. грн.	%
Дохід від операційної діяльності	98256,8	57165,9	91,8	95,9	41090,9	-4,1
Дохід від іншої операційної діяльності	1019	573,8	1,0	1,0	445,2	0,0
Інші доходи	7704,5	1867,3	7,2	3,1	5837,2	4,1
Разом доходи	106980,3	59607	100	100	47373,3	0

Проаналізувавши дану таблицю, можна зробити висновок, що дохід підприємства в загальному збільшився на 47373,3 тис. грн. Основну частку становить дохід від операційної діяльності (91,8%), який збільшився на 41090,9 тис. грн., меншу частину становить дохід від іншої операційної діяльності (1%), який також збільшився на 445,2 тис. грн. Наочне відображення отриманих результатів аналізу зображено на рис. 3.2.

Рис. 3.2 Структура доходів ПП “Оріон-А” за 2020-2021 рр.

Наступним кроком є здійснення оцінки впливу чинників на змінну виручки від реалізації основних видів продукції на підприємстві – пшениці та ячменю. (табл. 3.3):

Таблиця 3.3

Оцінка впливу чинників ПП “Оріон-А”

Назва продукції (робіт, послуг)	Обсяг реалізації, т		Відпускна ціна, грн.		Виручка від реалізації, тис. грн.		Відхилення + / –
	2020	2021	2020	2021	2020	2021	
Пшениця	2915,5	5404,1	5,1	5,5	14869,05	29722,55	14853,5
Ячмінь	3658,6	7958,8	6,4	8,1	23415,04	64466,28	41051,24

За результатами отриманих обчислень зазначених видів продукції, можна зробити висновок, що обсяги виручки від реалізації в звітному році зменшився. Визначимо вплив факторів кожного виду продукції.

Визначаємо вплив факторів на зменшення виручки від реалізації пшениці:

а) зміна обсягу реалізації:

$$\Delta y_a = \Delta a \times b_0 = 2488,6 \times 5,1 = 12691,86;$$

б) зміна відпускної ціни:

$$\Delta y_b = a_1 \times \Delta b = 5404,1 \times 0,4 = 2161,64;$$

$$\Delta Y = 12681,86 + 2161,64 = 14853,5.$$

Визначаємо вплив факторів на зменшення виручки від реалізації ячменю:

а) зміна обсягу реалізації:

$$\Delta y_a = \Delta a \times b_0 = 4300,2 \times 6,4 = 27521,28;$$

б) зміна відпускної ціни:

$$\Delta y_b = a_1 \times \Delta b = 7958,8 \times 1,7 = 13529,9;$$

$$\Delta Y = 27521,28 + 13529,9 = 41051,24.$$

Отже, отриманий розрахунок впливу факторів на виручку від реалізації продукції показав, що у обох видів продукції резервом є збільшення обсягу реалізації продукції та зміна відпускної ціни. Для цього необхідно розширювати

ринки продажів, захоплювати нові сегменти для збільшення дистрибуції, знижувати виробничі витрати, зменшувати собівартість виготовленої продукції тощо.

Наступним етапом є здійснення аналізу витрат приватного підприємства “Оріон-А” за останні три роки (табл. 3.4):

Таблиця 3.4

Аналіз динаміки витрат ПП “Оріон-А” за 2019-2021 рр.

Роки	Витрати підприємства, тис. грн.	Темпи росту, %	
		Базисні	Ланцюгові
2019	23431,0	100	100
2020	44876,1	191,5	191,5
2021	56446,3	240,9	125,8

Як бачимо з даної таблиці, при здійсненні розрахунку темпів росту (базисний метод) витрат підприємства найбільші витрати підприємство понесло у 2021 році, а найменший – у 2019 році. Це свідчить про розширення діяльності підприємства та збільшення виробничих витрат.

При розрахунку ланцюгових темпів росту витрат отримано результати, які вказують, що у 2020 році відбулося зростання витрат відносно показника 2019 року, проте вже починаючи з 2021 року рівень витрат відносно минулого року спадає.

Ілюстративне відображення отриманих результатів аналізу відображено на рис. 3.3.

Для складання річної фінансової звітності дуже важливою є систематизація обліку витрат за економічними факторами. Формування власних розрахункових позицій на основі технічних та організаційних деталей виробництва. На основі цього формуються звіти, розцінки та внутрішні звіти. Усі дані про виробничі витрати підприємства повинні бути включені у Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).

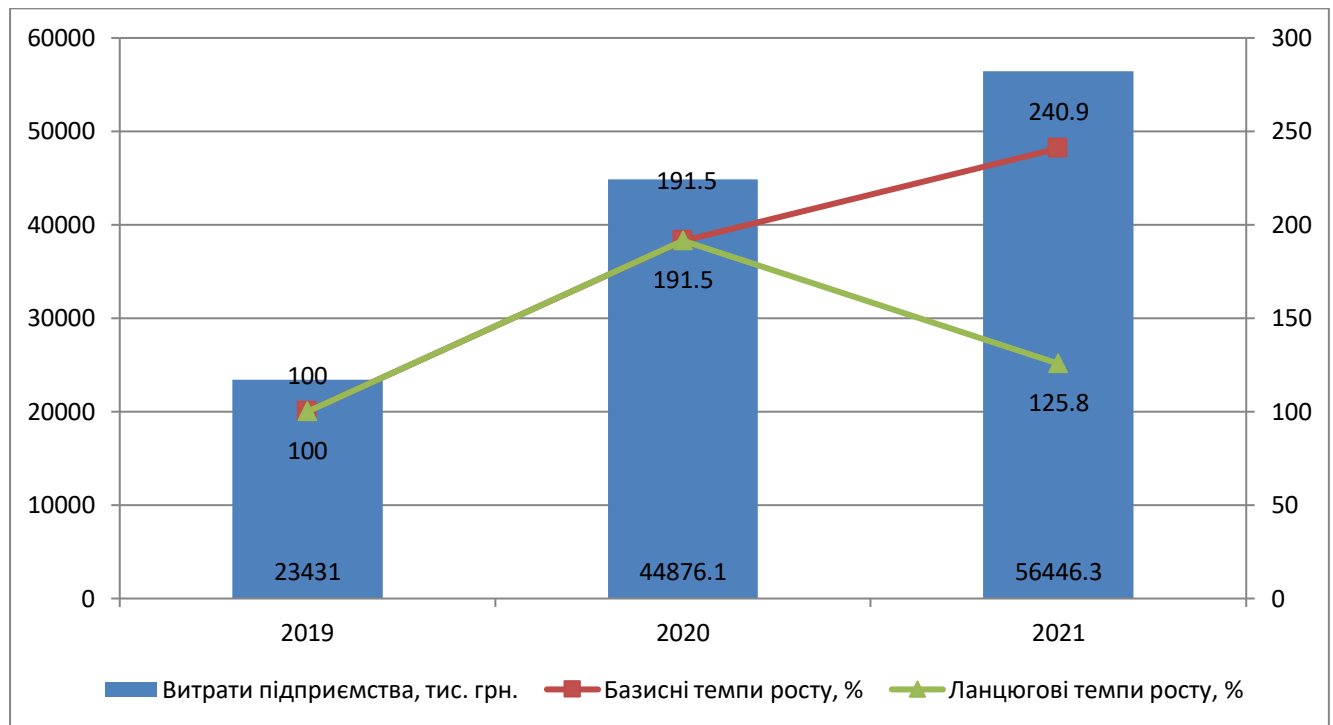

Рис. 3.3 Витрати, базисні та ланцюгові темпи росту витрат ПП “Оріон-А”

Наступним важливим етапом є проведення аналізу структури витрат підприємства (табл. 3.5):

Таблиця 3.5

Аналіз структури витрат ПП “Оріон-А”

Показники	Розмір, тис.грн.		Частка, %		Відхилення (+,-)	
	2021	2020	2021	2020	тис. грн.	%
Собівартість реалізованої продукції	47075,2	38518,0	83,4	85,8	8557,2	-2,4
Інші операційні витрати	1656,3	4536,3	2,9	10,1	-2880,0	-7,2
Інші витрати	7802,5	1821,8	13,8	4,1	5980,7	9,8
Разом доходи	56446,3	44876,1	100	100	11570,2	0

Наочне відображення отриманих результатів аналізу структури витрат зображено на рис. 3.4

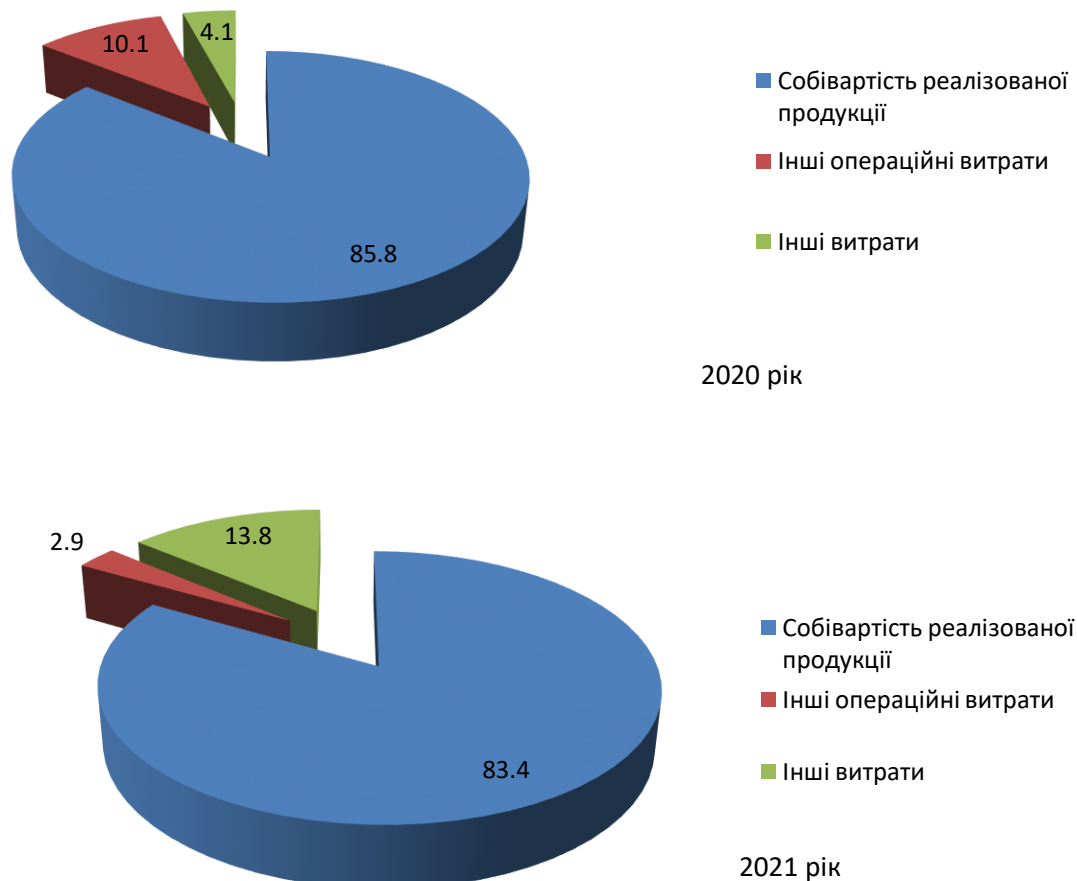

Рис. 3.4 Структура витрат ПП “Оріон-А” за 2020-2021 рр.

Проаналізувавши вищенаведені дані, можна зробити висновок, що витрати підприємства в загальному зросли на 11570,2 тис. грн. Основну частку становить собівартість реалізованої продукції (83,4%), яка збільшилася у звітному році на 8557,2 тис. грн., найменшу частину становлять інші операційні витрати діяльності (2,9%), які зменшилися у 2021 році на 2880,0 тис. грн. Інші витрати, навпаки, збільшили свою частку у звітному році відносно із попереднім та становлять 13,9 %.

Завершальним етапом виступає дослідження фінансових результатів за минулі роки, тому проведемо аналіз динаміки фінансових результатів, отриманих підприємством за 2019-2021 рр. (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

**Аналіз динаміки фінансових результатів, отриманих ПП “Оріон-А”
за 2019-2021 рр.**

Роки	Фінансові результати підприємства, тис.грн.	Темпи росту, %	
		Базисні	Ланцюгові
2019	+5526,7	100	100
2020	+14730,9	266,5	266,5
2021	+50446,3	912,8	342,5

Як бачимо з даної таблиці, при здійсненні розрахунку темпів росту (базисний метод) фінансових результатів (прибутку) підприємства найбільший прибуток підприємство отримало у 2021 році, а найменший – у 2019 році, що є позитивним явищем для підприємства, оскільки спостерігається тенденція до покращення фінансового стану. При розрахунку ланцюгових темпів росту фінансових результатів (прибутку) отримано результати, які вказують, що у 2020 році відбулося зростання прибутку відносно показника 2019 року, з 2021 року рівень прибутку також відносно минулого року збільшується майже у 3 рази.

Отже, проведений аналіз доходів, витрат та фінансових результатів на приватному підприємстві ПП “Оріон-А” свідчить про поступове зростання усіх трьох показників впродовж 2019-2021 рр. Це пояснюється розширенням діяльності підприємства, відповідно до якого зростають витрати, проте збільшуються і доходи. Позитивним явищем є те, що в кінці кожного звітного періоду підприємство отримує позитивний фінансовий результат – прибуток, який щороку також зростає.

3.2 Оцінка імовірності банкрутства аграрного підприємства

Банкрутство діючих компаній суттєво впливає на розвиток економіки України та зменшує доходи державного бюджету. Для цього необхідно розробляти заходи запобігання краху бізнесу за допомогою методів прогнозування майбутньої

неплатоспроможності підприємств. У сучасній економічній науці існує багато розробок у галузі аналізу та прогнозування діяльності неплатоспроможних підприємств, що дає можливість встановити наявні сумніви щодо продовження діяльності юридичної особи, тобто виявити та оцінити ознаки (критерії) ймовірності банкрутства неплатоспроможних підприємств.

Діагностика банкрутства підприємства забезпечує швидке виявлення його неплатоспроможності, неприбутковості, залежності і низьку активність, тому в класичних моделях діагностики банкрутства застосовують показники прибутковості, фінансової стійкості, ліквідності та діяльності. Деякі моделі не включають всіх компонентів, які необхідно повністю оцінити результати діяльності.

У зв'язку з цим нами здійснено аналіз ймовірності банкрутства ПП “Оріон-А” за декількома моделями: Z-рахунку Альтмана, модель Спрінгейта, модель О.О. Терещенка та Бівера. Так, в 1968 р. Е. Альтман розробив п'ятифакторну модель, в якій кожна складова включає чинник, який описує індивідуально фінансовий стан фірми. Модель має наступний вигляд:

$$Z = 1,2A + 1,4B + 3,3C + 0,6D + 1,0E, \quad (3.1)$$

де А - оборотний капітал / балансову вартість активів; В - чистий прибуток / загальна вартість; С - чистий прибуток / загальна вартість; D – власний капітал / величину зобов'язань; Е – величина реалізації продажів / балансова вартість активів.

Граничне значення Z-індекатора характеризується наступним чином:

- до 1,8 – підприємство на межі банкрутства;
- 1,81 - 2,70 – висока ймовірність настання банкрутства;
- 2,71 - 2,99 – низька ймовірність банкрутства;
- 3,00 і більше – дуже низька ймовірність банкрутства.

Здійснено аналізу ймовірності банкрутства на ПП “Оріон-А” згідно із моделлю Е. Альтмана за 2019–2021 рр. (табл. 3.7)

Таблиця 3.7

Оцінка імовірності банкрутства згідно із моделлю Е. Альтмана**ПП “Оріон-А” за 2019-2021 рр.**

Показники	Роки		
	2019	2020	2021
A=	0,49	0,55	0,58
B =	0,10	0,19	0,45
C =	0,50	0,74	0,87
D =	5,36	4,00	4,21
E =	0,50	0,74	0,87
Z=	6,10	6,53	7,61
Ймовірність банкрутства	дуже низька	дуже низька	дуже низька

На основі здійсненого аналізу можна стверджувати, що результативний показник рівня загрози банкрутства згідно із моделлю Альтмана впродовж 2019-2021 рр. перевищує граничне значення майже двічі, тому, рівень загрози банкрутства згідно із моделлю Альтмана ПП “Оріон-А” є доволі низький.

Наступна модель ймовірності банкрутства була розроблена Спрінггейтом в 1978 році за допомогою покрокового дискримінантного аналізу з застосуванням методики, побудованої Е. Альтманом ще у 1968 році. Точність даної методики досить висока і перевищує 90%. Загалом модель Спрінггейта має такий вигляд:

$$Z = 1,03A + 3,07B + 0,66C + 0,4D. \quad (3.2)$$

де A - оборотний капітал / балансову вартість активів;

B - прибуток до оподаткування / балансова вартість активів;

C - прибуток до оподаткування / поточний борг;

D – величина реалізації / балансова вартість активів.

Більш точно визначити прогноз банкрутства ПП “Оріон-А” можна за допомогою моделі Спрінггейта (табл. 3.8). Якщо в результаті ми отримуємо критерій компанії, тобто $Z < 0,862$, то компанія є можливим банкрутом, а якщо $Z > 2,451$, то ризик банкрутства мінімальний і компанія є фінансово стабільною. Отже, згідно моделі Спрінггейта, компанія потенційно не є банкрутом. Усі значення за

2019-2021 роки перевищують порогове значення ($Z < 0,862$), а фінансова стійкість компанії у 2021 році доводить, що підприємство є фінансово стабільним і ризик банкрутства мінімальний.

Таблиця 3.8

**Оцінка банкрутства за моделлю М. Спрінгейта ПП “Оріон-А”
за 2019-2021 рр.**

Показники	Роки		
	2019	2020	2021
A=	0,49	0,55	0,58
B =	0,10	0,19	0,45
C =	0,61	1,10	19,34
D =	0,50	0,74	0,87
Z=	1,40	2,18	15,09

В Україні аналіз банкрутства за моделлю О.О. Терещенка базується на застосуванні методу дискримінантного аналізу на основі фінансових показників вибірки національних компаній та повної оцінки фінансового стану підприємства на основі матричних моделей. Дані методи оцінки можуть бути використані для виявлення тенденцій розвитку динаміки економічної ситуації на прикладі ПП “Оріон-А” у 20198-2021 роках (табл. 3.9). Модель розраховується на основі показників фінансової звітності, за допомогою спеціальної форми, яка має наступний вигляд

$$Z = 1,5x_1 + 0,08x_2 + 10x_3 + 5x_4 + 0,3x_5 + 0,1x_6, \quad (3.3)$$

де x_1 — фінансовий результат /зобов’язання;

x_2 — підсумок балансу / зобов’язання;

x_3 — фінансовий результат / валюта балансу;

x_4 — фінансовий результат / виручки від реалізації продукції;

x_5 — запаси / доходи від реалізації;

x_6 — доходи від реалізації / підсумок балансу.

Результати, отримані в цій моделі Z, можна підсумувати так:

$Z > 2$ - підприємство є фінансово стійким і не представляє ризику банкрутства;

$1 < Z < 2$ - фінансова рівновага підприємства порушена, але йому не загрожує банкрутство, якщо підприємство перейде на антикризовий режим;

$0 < Z < 1$ - підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не вживе певних заходів;

$Z < 0$ - підприємство частково збанкрутіло.

Таблиця 3.9

**Діагностика банкрутства згідно методики О. О. Терещенка ПП “Оріон-А”
за 2019-2021 рр.**

Показники	Роки		
	2019	2020	2021
$x_1 =$	0,61	1,10	19,34
$x_2 =$	6,36	5,75	43,30
$x_3 =$	0,10	0,19	0,45
$x_4 =$	0,19	0,26	0,51
$x_5 =$	0,90	0,58	0,47
$x_6 =$	0,50	0,74	0,87
$Z =$	3,65	5,57	39,77

Отже, динаміка показників за 2019-2021 роки свідчить про те, що ПП “Оріон-А” є відносно стабільною фінансово компанією та не виглядає банкрутом у звітному році. Особливо показник 2021 р. становить 39,77, що значно перевищує граничне значення.

Коефіцієнт Бівера застосовується з метою визначення структурного дисбалансу. Обчислюється шляхом відношення різниці між позитивним фінансовим результатом і накопиченою амортизацією і величини довгострокових та поточних зобов'язань.

Ознакою формування дефіцитної структури балансу є певний фінансовий стан підприємства, за якого протягом тривалого часу (1,5-2 роки) коефіцієнт Бівера не перевищує 0,2, що є несприятливим бажаним показником частки прибутку, що спрямовується до розвитку виробничої діяльності. В іншій ситуації, якщо структура

балансу є недостатньою, компанія починає працювати за боргом, і її коефіцієнт власного капіталу починає бути менше 0,1 (табл. 3,10).

Таблиця 3.10

**Діагностика банкрутства згідно коефіцієнта Бівера та метода Cash-Flow
ПП “Оріон-А” за 2019-2021 рр.**

Показники	Роки		
	2019	2020	2021
Коефіцієнт Бівера = (Чистий прибуток (ряд. 2350) – Амортизація (ряд. 2515)) / Сума зобов’язань (ряд. 1595+ ряд.1695)	0,61	11,04	242,76
Коефіцієнт Cash-Flow = (Чистий прибуток (ряд. 2350) – Амортизація (ряд. 2515)) / (Сума зобов’язань (ряд. 1595+ ряд.1695) – Гроші та їх еквіваленти (ряд. 1165))	0,63	1,18	21,73

Методика грошових потоків застосовується з метою обчислення величини грошових потоків, доступної для бізнесу. Грошовий потік – це прибуток, який компанія все ще має на певний момент часу, і амортизація на той момент. Отже, за підрахунками коефіцієнта Бівера, ПП “Оріон-А” не є банкрутом і його баланс задовільний.

3.3 Рейтингова оцінка фінансового стану ПП “Оріон-А”

Успішна діяльність підприємства в умовах постійної конкуренції вимагає вміння оцінювати фінансове становище як самої компанії, так і існуючих потенційних конкурентів. Фінансовий стан підприємства являє собою сукупність фінансових параметрів, які відображають наявність, інвестування та використання фінансових ресурсів.

Фінансовий стан підприємства характеризується наявністю власних оборотних коштів, оптимальним співвідношенням запасів і матеріалів до потреб виробництва, своєчасним виконанням розрахункових операцій, платоспроможністю.

Завдання для аналізу фінансового стану:

- виявлення наданих компанією фінансових ресурсів та перевірка їх цільового використання;
- оцінка ступеня виконання запланованих фінансових заходів, програм і фінансових показників;
- визначення платоспроможності та ліквідності балансу підприємства;
- оцінка дотримання фінансової, розрахункової та кредитної дисципліни;
- оцінка ефективності використання капіталу;
- оцінка оборотності капіталу;
- своєчасне виявлення та усунення недоліків у фінансовій діяльності, пошук коштів і можливостей економного і раціонального використання фінансів та розробка спеціальних заходів щодо їх впровадження у виробничий процес.

Джерелами даних для аналізу фінансового стану на ПП “Оріон-А”:

- бізнес-план підприємства;
- інформація фінансової звітності;
- бухгалтерська інформація.

Для визначення рейтингової оцінки фінансового стану ПП “Оріон-А”, насамперед необхідно визначити показники рентабельності, платоспроможності та ліквідності та фінансової стійкості підприємства. Тому проведемо розрахунок впливу факторів на рентабельність виробництва (табл. 3.11):

Як бачимо, рентабельність виробництва збільшилася на 1,77% за рахунок впливу наступних факторів:

а) зміни прибутку:

$$\Delta y_a = (51181,6/38518) - (18647,9/38518) \times 100 = +85,3.$$

б) зміни собівартості реалізованої продукції:

$$\Delta y_b = (51181,6/47075,2) - (51181,6/38518) \times 100 = -25.$$

$$\Delta Y = 85,3 - 25 = +60,3.$$

Таблиця 3.11

Аналіз рентабельності виробництва ПП “Оріон-А”

Показники	Минулий рік	Звітний рік	Відхилення, + / –
1. Виручка від реалізації продукції, тис. грн.	57 165,9	98 256,8	+41090,9
2. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	38 518,0	47 075,2	+8557,2
3. Прибуток, тис. грн.	18 647,9	51 181,6	+32533,7
4. Рентабельність виробництва, %	48,4	108,7	+60,3

За результатами проведеного факторного аналізу встановлено, що резервом є збільшення прибутку за рахунок зменшення собівартості реалізованої продукції та збільшення виручки від реалізації.

Наступним кроком є проведення розрахунку впливу факторів на рентабельність продажу підприємства (табл. 3.12):

Таблиця 3.12

Аналіз рентабельності продажу ПП “Оріон-А”

Показники	Минулий рік	Звітний рік	+ / –
1. Прибуток, тис. грн.	18 647,9	51 181,6	+32533,7
2. Виручка від реалізації продукції, тис. грн.	57 165,9	98 256,8	+41090,9
3. Рентабельність продажу, %	32,6	52,1	+19,5

Як бачимо, рентабельність продажу збільшилася на 19,5 % за рахунок впливу наступних факторів:

а) зміни прибутку:

$$\Delta y_a = (51181,6/57165,9) - (18647,9/57165,9) \times 100 = +57,4;$$

б) зміни виручки від реалізації:

$$\Delta y_b = (51181,6/98256,8) - (51181,6/57165,9) \times 100 = -37,9;$$

$$\Delta Y = 57,4 - 37,9 = +19,5.$$

З проведеного факторного аналізу виявлено, що резервом є зростання виручки від реалізації, бажано, щоб темпи зростання прибутку були більшими.

Також проведемо розрахунок впливу факторів на рентабельність окремого виду продукції на підприємстві (табл. 3.13):

Таблиця 3.13

Аналіз рентабельності продукції ПП “Оріон-А”

Показники	Минулий рік	Звітний рік	+ / –
1. Ціна продукції (роботи, послуги), грн./кг	5,1	5,5	+0,4
2. Собівартість продукції (роботи, послуги), грн./кг	3,4	3,9	+0,5
3. Рентабельність продукції (роботи, послуги), %	50	41	-9

$$P_0 = \frac{C_0 - C_0}{C_0} \times 100 = \frac{5,1 - 3,4}{3,4} \times 100 = 50;$$

$$P_{ум} = \frac{C_1 - C_0}{C_0} \times 100 = \frac{5,5 - 3,4}{3,4} \times 100 = 61,8;$$

$$P_1 = \frac{C_1 - C_1}{C_1} \times 100 = \frac{5,5 - 3,9}{3,9} \times 100 = 41.$$

Розрахунок здійснений на прикладі одного із видів виробленої продукції підприємства – пшениці. Рентабельність продукції зменшилася на 9% за рахунок:

а) збільшення ціни продукції:

$$P_{ум} - P_0 = 61,8 - 50 = +11,8;;$$

б) збільшення собівартості продукції:

$$P_1 - P_{ум} = 41 - 61,8 = -20,8;$$

$$\Sigma = 11,8 + (-20,8) = -9.$$

Отже, резервами для збільшення рентабельності продукції є: зменшення собівартості продукції шляхом зниження виробничих витрат.

За даними фінансової звітності розрахуємо вплив факторів на мультиплікатор рентабельності активів підприємства (табл. 3.14):

Таблиця 3.14

Аналіз рентабельності активів ПП “Оріон-А”

Показники	Минулий рік	Звітний рік	Відхилення, + / –
1. Виручка від реалізації продукції, тис. грн.	57165,9	9825,8	+9837,3
2. Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	38518	47075,2	+18377,6
3. Середньорічна вартість запасів, тис. грн.	29699,9	39537,2	+27248,2
4. Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн.	35516,3	53893,9	+41090,9
5. Середньорічна вартість активів підприємства, тис. грн.	67312,8	94561	+8557,2
6. Рентабельність активів, %	27,7	54,1	+26,4

З таблиці видно, що рентабельність на досліджуваному підприємстві збільшилася на 26,4 % це відбулося за рахунок впливу факторів. Для факторного аналізу будуємо вихідну таблицю 3.15:

Таблиця 3.15

Вихідні дані для факторного аналізу

Показники	2020	2021	+/-
Виручка на 1 грн. собівартості продукції	1,48	2,09	+0,61
Питома вага ОА структури А підприємства	0,53	0,57	+0,4
Питома вага запасів у структурі ОА	0,84	0,73	-0,11
Оборот запасів підприємства	1,29	1,19	-0,1

Будуємо аналітичну таблицю для ланцюгових підстановок (табл. 3.16):

Таблиця 3.16

Аналітична таблиця для ланцюгових підстановок

№	X(X-1)	Y	Z	K	ΔP_a
$\Delta P_a (x)$	0,61	0,53	0,84	1,29	+0,350
$\Delta P_a (y)$	1,09	0,4	0,84	1,29	+0,472
$\Delta P_a (z)$	1,09	0,57	-0,11	1,29	-0,088
$\Delta P_a (k)$	1,09	0,57	0,73	-0,1	-0,450
Σ	-	-	-	-	+0,264

тж
е,
за
рез

ультатами багатофакторного аналізу мультиплікатора рентабельності активів підприємства встановлено, що резервами зростання рентабельності у наступному році є: зростання питомої ваги запасів у структурі оборотних активів та збільшення оборотності запасів підприємства. Для цього підприємству слід вжити ряд необхідних заходів, щоб в наступних роках збільшити рентабельність активів.

Наступним етапом є здійснення оцінки платоспроможності підприємства на підставі даних, отриманих із форм фінансової звітності (табл. 3.17):

Таблиця 3.17

Оцінка платоспроможності ПП “Оріон-А”

Показники	2020	2021	Граничне значення	Відхилення, + / –	
				від минулого року	від граничн. значення
1. Оборотні активи в т.ч.:	42561,4	65226,3	-	+22664,9	-
а) запаси	33285,6	45788,7	-	+12503,1	-
б) дебіт. заборг-сть	7247,3	1367,1	-	-5880,2	-
в) грошові кошти	846	285,9	-	-560,1	-
2. Поточні зобов’язання	13364,5	2607,8	-	-10756,7	-
3. К-нт загальної ліквідності	3,18	25,01	2 і вище	+21,83	23,01
4. К-нт швидкої ліквідності	0,6	6,4	0,8	5,8	5,6
5. К-нт абсолютної ліквідності	0,1	0,1	0,2	-	-0,1

На основі проведеного аналізу можна стверджувати, що на підприємстві спостерігається тенденція до зменшення ліквідності. Проте деякі з розрахованих показників наближаються до граничного значення, окрім коефіцієнта абсолютної ліквідності, що є негативним явищем для функціонування суб'єкта господарювання.

Проведемо аналіз фінансової стійкості підприємства (табл. 3.18):

Таблиця 3.18

Аналіз фінансової стійкості ПП “Оріон-А”

Показники	2020 рік	2021 рік	Гран. знач.	+ / –
1. Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності)	0,8	0,9	0,5 і вище	+0,1
2. Коефіцієнт фінансової залежності	0,2	0,1	до 0,5	-0,1
3. Коефіцієнт фінансової стійкості	0,8	0,9	0,7 і вище	+0,1
4. Коефіцієнт фінансового ризику	0,2	0,02	до 1	+0,18
5. Коефіцієнт маневрування власного капіталу	0,5	0,6	1 і вище	+0,1
6. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом	0,7	0,9	-	+0,2
7. Коефіцієнт постійності активів	0,5	0,4	1	-0,1
8. Коефіцієнт співвідношення оборотних до необоротних активів	1,2	1,4	залежно від ВЕД	+0,2

Проаналізувавши подані у таблиці коефіцієнти, можна зробити висновок, що фінансова стабільність підприємства покращилася в звітному році, оскільки зменшився обсяг позикового капіталу, а це означає, що зменшився обсяг залучених коштів. Коефіцієнт автономії у звітному році збільшився і перевищує граничного значення, а коефіцієнт фінансової залежності навпаки зменшився, що є позитивним явищем для підприємства. Коефіцієнт фінансового ризику не перевищує граничне значення, коефіцієнт маневрування власного капіталу не доходить до норми, але має тенденцію до зростання. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом у звітному році збільшився, а коефіцієнт постійності активів має дуже негативне значення, оскільки навіть не наближується до граничного

значення. Коефіцієнт співвідношення оборотних до необоротних активів характеризується зростанням.

На основі отриманих даних попередніх аналітичних таблиць розрахуємо рейтингову оцінку фінансового стану підприємства у динаміці (табл. 3.19):

Таблиця 3.19

Рейтингова оцінка фінансового стану ПП “Оріон-А”

Показники	2020 рік	2021 рік	Еталонне значення	Стандартизований показник, x_{ij}	
				2020 рік	2021 рік
<i>П-ки фінансової стійкості:</i>					
1. Коефіцієнт автономії	0,8	0,9	0,9	0,9	1
2. Коефіцієнт фінансової стійкості	0,8	0,9	0,9	0,9	1
3. Коефіцієнт маневрування власного капіталу	0,5	0,6	0,6	0,8	1
4. Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним оборотним капіталом	0,7	0,9	0,9	0,8	1
<i>Показники ліквідності:</i>					
5. К-нт загальної ліквідності					
6. К-нт швидкої ліквідності	3,18	25,01	25,01	0,1	1
7. К-нт абсолютної ліквідності	0,6	6,4	6,4	0,1	1
<i>П-ки рентабельності:</i>	0,1	0,1	0,1	1	1
8. Рентабельність вироб-ва					
9. Рентабельність продажу	48,4	108,7	108,7	0,5	1
10. Рентабельність активів	32,6	52,1	52,1	0,6	1
11. Рейтингова оцінка, R	27,7	54,1	54,1	0,5	1
12. Ранг підприємства				1,6	1
				2	1

Отже, фінансовий стан у звітному році виявився кращим ніж у минулому, це пов’язано з тим, що прибуток у даному році збільшився. Виходячи з вище наведених розрахунків, вищий рейтинг має 2021 рік. Тому метою досліджуваного підприємства має бути покращення фінансового стану у наступному році.

ВИСНОВОК

Таким чином, в дипломній роботі детально описано облік, аудит та аналіз доходів, витрат і фінансових результатів, які базуються на прикладі господарської діяльності ПП “Оріон-А”.

У першому розділі детально визначено економічний зміст понять «доходи», «витрати» та «фінансові результати», зокрема, трактування різних вчених. У додатках роботи представлені різні підходи до класифікації доходів, витрат і фінансових результатів. Законодавча база обліку та аудиту доходів, витрат і фінансових результатів поділяється на кілька рівнів. Перший рівень встановлює основи обліку короткострокових зобов'язань. Його зміст є обов'язковим для всіх українських підприємств, які не є державними. Конституція України є найважливішим правовим документом в Україні. Її норми зосереджені на економічних правах і свободах громадян та можливостях людей і громадян виробляти, розподіляти, обмінювати та використовувати матеріальні блага. Закон України «Про бухгалтерський облік й фінансову звітність в Україні» є основним документом, що регулює бухгалтерський облік в країні та встановлює правові засади організації, регулювання і ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. Основними законодавчими та нормативними документами є Цивільний кодекс України, Податковий кодекс України та Господарський кодекс України.

У другому розділі розкривається організаційні та методичні засади на прикладі досліджуваного підприємства – ПП “Оріон-А”. Описуються основні аспекти організації обліку доходів, витрат та фінансових результатів на суб’єкта господарювання. Підсумок за інформаційними даними про доходи від реалізації сільськогосподарської продукції ведуть на рахунку 70 «Доходи від реалізації».

Кредит рахунку показує збільшення доходу, а дебет показує відповідну суму непрямих податків, які списуються в порядку закриття. Рахунок має

субрахунки:

- 701 «Дохід від реалізації готової продукції»;
- 702 «Дохід від реалізації товарів»;
- 703 «Дохід від реалізації робіт і послуг».

Аналітичний облік доходів від реалізації ведеться за видами сільськогосподарської продукції територіями збуту та іншими критеріями.

Пасивний рахунок 71 «Інші операційні доходи» призначений для узагальнення інформації про доходи від реалізації продукції, а також інші доходи від операційної діяльності підприємства за звітний період. Кредит цього рахунку показує збільшення доходу, а дебет показує суму непрямого податку та амортизаційні витрати на закриття. Також описано аудит доходів, витрат і фінансової звітності.

У третьому розділі оцінюються досліджувані показники та виконується факторний аналіз фінансових результатів і показників прибутку. Оцінка ймовірності банкрутства компанії відіграє важливу роль для компанії. Сутність банкрутства підприємства означає нездатність виконувати свої фінансові зобов'язання. З точки зору фінансового менеджменту, банкрутство знижує реалізацію катастрофічного ризику того, що фінансово активна компанія не зможе задовольнити вимоги своїх кредиторів і виконати свої зобов'язання.

Банкрутство призводить до руйнування макроекономічної рівноваги. Від того, наскільки об'єктивно проводиться оцінка ризиків банкрутства компанії, залежить цінова та інвестиційна привабливість підприємства, що впливає на економічні інтереси держави. Тому платоспроможність підприємства підтверджується аналізом діагностики банкрутства. Фінансова санація – найефективніший спосіб запобігти банкрутству.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Абротіна М. С. Економіка підприємства : підручник / Абротіна М. С. 2004. 528 с.
2. Бланк І. А. Управління прибутком / Бланк І. А. [3-е изд.]. 2007. 768 с.
3. Бондар Н. М. Економіка підприємства : навчальний посібник / Бондар Н. М. К. : А.С.К. 2004. 400 с.
4. Бухгалтерський фінансовий облік ; за ред. Ф. Ф. Бутинця. [7-е вид.]. Житомир : Рута, 2006. 832 с.
5. Бухалков М. І. Внутрішньогосподарське планування : підручник / Бухалков М. І. [2-е вид.]. 2001. 400 с.
6. Макконнелл К., Брю С. Економікс / К. Макконнелл, С. Брю. 1999. 984 с.
7. Економічна енциклопедія / Відповідальний редактор С.В. Мочерний. — Київ: Видавничий центр «Академія». Т. 1, 2000. 863 с.; Т. 2, 2001. 847 с.; Т. 3, 2002. 952 с.
8. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс] // Відомості Верховної ради України. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/436-15>.
9. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV [Електронний ресурс]// Відомості Верховної Ради України 18.12.2016. Режим доступу: [http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/conv/page 3](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/conv/page%203).
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 «Доходи»: затв. наказом Міністерства фінансів України від 29 листопада 1999 р. № 290. URL: [http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/ z0860-99](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99).
11. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.

12. Задорожний, З. Р. Внутрішньогосподарський облік: методологія та організація [Текст] / З. Р. Задорожний. Тернопіль, 2007. 141 с.
13. Кужельний М. В. Теорія бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.if.ua/book/49/3605.html>.
14. Крушельницька, О. В. Управління витратами [Текст] / О. В. Крушельницька. Ж. : ЖДТУ, 2005. 196 с.
15. Добровський В. М. Управлінський облік : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / В. М. Добровський, Л. В. Гнилицька, Р. С. Коршикова; за ред. В. М. Добровського. – К.: КНЕУ, 2003. – 235 с.
16. Турило, А. М. Управління витратами підприємства [Текст] : навч. посібник / А. М. Турило, Ю. Б. Кравчук, А. А. Турило. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 120 с.
17. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.10.1999 р. № 290 [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.zakon.nau.ua.
18. Скрипник М.І. ЗАТРАТИ І ВИТРАТИ: ПРОБЛЕМА ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТЬ / Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 1(13). 2009. С. 236-240.
19. Вороніна О.О. Управління фінансовим результатом промислового підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Харків, 2009. 25 с.
20. Скалюк Р. В. Економічний механізм управління фінансовими результатами промислових підприємств: теоретичні основи забезпечення функціонування / Р. В. Скалюк // Економічний вісник Донбасу. 2011. № 2. С. 86–93.
21. Скалюк Р. В. Сутність та значення фінансових результатів в системі розвитку господарської діяльності промислових підприємств / Р. В. Скалюк // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. 2010. Вип. 18(1). Економічні науки. С. 135–141.
22. Ткаченко Н. М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підручник / Н. М. Ткаченко. 5-те вид. допов. і перероб. К.: Алерта, 2011. 976 с.

23. Худолій Л. М. Теорія фінансів: навчально-методичний посібник / Л. М. Худолій. К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2003. 167 с.
24. Чебанова М. С. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / М. С. Чебанова, С. С. Василенко. К.: Академія, 2002. 671 с.
25. Податковий кодекс України від 1 лютого 2016 р зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
26. Нападовська Л.В. Управлінський облік / Л.В. Нападовська. К.: Книга, 2014. 544 с.
27. Сопко В.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : [навч. посіб.] / В.В. Сопко. К. : КНЕУ, 2006. 526 с.
28. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 №996–XIV зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
29. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 [Електронний ресурс] / Офіційний веб- сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
30. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України 30.11.99 р. № 292. Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21.12.99 р. за №893/4186 (із наступними змінами і доповненнями). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
31. Порядок подання фінансової звітності: постанова КМУ від 28.02.2000 р. №419 (із наступними змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.
32. Міжнародні стандарти фінансової звітності (International Financial Reporting Standards) [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=240945.

33. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: наказ Мінфіну України від 31.03.13 № 87 [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.minfin.gov.ua.

34. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» N 353 від 28.12.2000. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01#Text>.

35. Наказ Міністерства фінансів України «Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» від 02.09.2014 № 879. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> (дата звернення: 01.03.2022 р.).

36. Міністерство аграрної політики України. Методичні рекомендації з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, розрахунків та незавершеного виробництва сільськогосподарських підприємств від 04.12.2003 N 37-27-12/14023. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1402555-03#Text> (дата звернення: 01.03.2022р.).

37. Витрати: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 № 318.

38. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 № 996-14.

39. Біологічні активи: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 30, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 18.11.2005 р. № 790.

40. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність». Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 9, ст.50. [Електронний ресурс]. Режим доступу до ресурсу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 01.03.2022 р.).

ДОДАТКИ

Додаток А

Трактування поняття «доходи» підприємства

Вчені	Трактування
М.С. Абрютіна [1, С. 388]	Дохід в економічному розумінні – постійно різниця між вартістю випущеної продукції й витратами виробництва
Ф. Ф. Бутинець [4, С. 524]	Дохід – потік грошових коштів й інших надходжень за певний період, що отриманий від продажу продукції, послуг, товарів, робіт.
В.П. Грузіновий [36, С. 340]	Дохід складається з виручки реалізації, основних засобів та іншого майна підприємства, із доходів від позареалізаційних процесів
Ю.І. Продіус [37, С. 254-255].	Валовий дохід є кінцевим результатом виробничої чи комерційної діяльності й вираховується виключення із валової виручки, результатів позареалізаційних операцій усіх витрат на виробництво й реалізацію продукції, які входять до собівартості, за виключенням витрат на оплату праці. Отже, дохід – виручка від реалізації продукції (робіт, послуг) при вирахуванні матеріальних витрат.

Додаток Б

Трактування сутності «витрат»

Вчені	Трактування
А.М. Турило, Ю.Б. Кравчук, А.А. Турило [16]	Вартісне вираження величини спожитих ресурсів, які необхідні для здійснення господарської діяльності й досягнення мети.
В.Б. Івашкевич [13]	Відтік чи використання активів, виникнення кредиторської заборгованості через відвантаження чи виробництво товарів, надання послуг.
В.П. Савчук [15]	Зменшення активів чи збільшення зобов'язань, поєднання того й іншого через виробництво й постачання товарів.
О.В. Крушельницька [14]	Грошова оцінка матеріальних, трудових ресурсів, які пов'язані з виробництвом й реалізацією продукції.
З.В. Задорожний [12]	Конкретні витрати ресурсів, а саме зовнішні чи явні витрати.

Додаток В

Класифікація доходів підприємства

Дохід від реалізації • реалізації ГП • реалізації товарів • виконання робіт, послуг	Інші операційні доходи • від реалізації іноземної валюти • від реалізації оборотних активів • від операційної курсової різниці • від операційної оренди • одержані штрафи, пені, неустойки • відшкодування раніше списаних активів • від списаної кредиторської заборгованості • від безоплатно одержаних	Дохід від участі в капіталі • доходи від інвестицій в асоційовані, дочірні підприємства, що обліковуються методом участі в капіталі	Фінансові доходи • дивіденди, проценти, отримані з кредитів, випущеними облігаціями, фінансовою орендою, крім тих, що відображаються методом участі в капіталі	Інші доходи • від відновлення корисності активів • від реалізації фінансових інвестицій • від неопераційних курсових різниць • від безоплатно одержаних активів • інші доходи, отримані від звичайної діяльності, але не пов'язані з операційною
--	---	--	---	---

Додаток Г

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 5 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	Коди		
		2020	01	01
ПІП "ОРІОН - А"	за ЄДРНОУ	30811880		
Територія ТЕРНОПІЛЬСЬКА	за КОАТУУ	6124283601		
Організаційно-правова форма господарювання приватне підприємство	за КОПФГ	120		
Вид економічної діяльності Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	за КВЕД	01.11		
Середня кількість працівників, осіб 14				
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон Григорів, с. ГРИГОРІВ, МОНАСТИРИСЬКИЙ РАЙОН, ТЕРНОПІЛЬСЬКА обл., 48324				

1.Баланс на 31 грудня 2019 р.

Актив		Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
I		2	3	4
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи		1000	-	-
первісна вартість		1001	-	-
накопичена амортизація		1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції		1005	7 915,6	-
Основні засоби :		1010	17 478,8	29 338,2
первісна вартість		1011	26 803,2	40 300,6
знос		1012	(9 324,4)	(10 962,4)
Довгострокові біологічні активи		1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції		1030	-	-
Інші необоротні активи		1090	-	-
Усього за розділом I		1095	25 394,4	29 338,2
II. Оборотні активи				
Запаси :		1100	19 918,3	26 114,1
у тому числі готова продукція		1103	10 168,6	20 534,4
Поточні біологічні активи		1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги		1125	5 419,5	2 034,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом		1135	107,2	20,6
у тому числі з податку на прибуток		1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість		1155	-	-
Поточні фінансові інвестиції		1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти		1165	279,3	301,8
Витрати майбутніх періодів		1170	-	-
Інші оборотні активи		1190	-	-
Усього за розділом II		1195	25 724,3	28 471,1
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття		1200	-	-
Баланс		1300	51 118,7	57 809,3

Продовження дод. Г

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 455,9	3 455,9
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	95,2	95,2
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	40 263,1	45 169,7
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	43 814,2	48 720,8
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	1 540,8	2 926,3
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	5 585,4	5 718,0
розрахунками з бюджетом	1620	178,3	430,3
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	13,9
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-
Усього за розділом III	1695	7 304,5	9 088,5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	51 118,7	57 809,3

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2019 р.

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	28 957,7	35 845,1	
Інші операційні доходи	2120	-	-	
Інші доходи	2240	-	249,3	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	28 957,7	36 094,4	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(22 245,2)	(21 291,2)	
Інші операційні витрати	2180	(89,9)	(68,4)	
Інші витрати	2270	(1 095,9)	(645,0)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(23 431,0)	(22 004,6)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	5 526,7	14 089,8	
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	5 526,7	14 089,8	

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЕП Ноймеср

Рудольф Міхаель

ЕП Подорожна

Ярослава

Павлюна

Ноймеср Рудольф Міхаель

(ініціали, прізвище)

Подорожна Ярослава Павлівна

(ініціали, прізвище)

Продовження дод. Г

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 5 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство ПП "ОРИОН - А"	Територія ТЕРНОПІЛЬСЬКА	Організаційно-правова форма господарювання приватне підприємство	Вид економічної діяльності Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур	Середня кількість працівників, осіб 12	Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком	Адреса, телефон Григорів, с. ГРИГОРІВ, МОНАСТИРИСЬКИЙ РАЙОН, ТЕРНОПІЛЬСЬКА обл., 48324	Дата(рік,місяць,число) за ЄДРПОУ за КОАТУУ за КОПФГ за КВЕД	Коди		
								2021	01	01
								30811880		
								6124283601		
								120		
								01.11		
										0983791632

1.Баланс на 31 грудня 2020 р.

Актив	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006		
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	29 338,2	34 254,8
первісна вартість	1011	40 300,6	48 895,3
знос	1012	(10 962,4)	(14 640,5)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	29 338,2	34 254,8
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	26 114,1	33 285,6
у тому числі готова продукція	1103	20 534,4	22 716,0
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2 034,6	7 247,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	20,6	1 182,5
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	301,8	846,0
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	28 471,1	42 561,4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	57 809,3	76 816,2

Продовження дод. Г

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 455,9	3 455,9
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	95,2	95,2
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	45 169,7	59 900,6
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	48 720,8	63 451,7
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	2 926,3	4 984,9
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	5 718,0	7 258,6
розрахунками з бюджетом	1620	430,3	1 121,0
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	13,9	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-
Усього за розділом III	1695	9 088,5	13 364,5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	57 809,3	76 816,2

2. Звіт про фінансові результати
за **Рік 2020** р.

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	57 165,9	28 957,7	
Інші операційні доходи	2120	573,8	-	
Інші доходи	2240	1 867,3	-	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	59 607,0	28 957,7	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(38 518,0)	(22 245,2)	
Інші операційні витрати	2180	(4 536,3)	(89,9)	
Інші витрати	2270	(1 821,8)	(1 095,9)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(44 876,1)	(23 431,0)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	14 730,9	5 526,7	
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	14 730,9	5 526,7	

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

*ЕП Ноймеср
Рудольф Михаель
ЕП Подорожна
Ярослава
Павлівна*

Ноймеср Рудольф Михаель

(ініціали, прізвище)

Подорожна Ярослава Павлівна

(ініціали, прізвище)

Продовження дод. Г

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу І)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство
ПП "ОРІОН - А"

Дата(рік,місяць,число)
за ЄДРПОУ

Територія **ТЕРНОПІЛЬСЬКА обл. Чортківський р-н, с.Григорів**

за **КАТОТТГ**

Організаційно-правова форма господарювання **приватне підприємство**

за **КОПФГ**

Вид економічної діяльності **Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насаджень олійних культур**

за **КВЕД**

Середня кількість працівників, осіб **8**

Одиниця виміру: **тис. грн. з одним десятковим знаком**

Адреса, телефон **Григорів, с. ГРИГОРІВ, ЧОРТКІВСЬКИЙ РАЙОН, ТЕРНОПІЛЬСЬКА обл., 48324**

Коди		
2022	01	01
30811880		
UA61060310100079402		
120		
01.11		

0983791632

І.Баланс на 31 грудня 2021 р.

Актив		Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	-	-	
Первісна вартість	1001	-	-	
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	4 038,8	
Основні засоби :	1010	34 254,8	43 040,7	
первісна вартість	1011	48 895,3	61 979,9	
знос	1012	(14 640,5)	(18 939,2)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	
Інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	34 254,8	47 079,5	
II. Оборотні активи				
Запаси :	1100	33 285,6	45 788,7	
у тому числі готова продукція	1103	22 716,0	25 459,1	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	7 247,3	16 367,1	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	1 182,5	2 784,6	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	846,0	285,9	
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-	
Інші оборотні активи	1190	-	-	
Усього за розділом II	1195	42 561,4	65 226,3	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	
Баланс	1300	76 816,2	112 305,8	

Продовження дод. Г

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 455,9	3 455,9
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	95,2	95,2
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	59 900,6	106 146,9
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	63 451,7	109 698,0
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	4 984,9	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	7 258,6	204,3
розрахунками з бюджетом	1620	1 121,0	2 403,5
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	-
Усього за розділом III	1695	13 364,5	2 607,8
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	76 816,2	112 305,8

2. Звіт про фінансові результати
за _____ Рік 2021 _____ р.

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	98 256,8	57 165,9	
Інші операційні доходи	2120	1 019,0	573,8	
Інші доходи	2240	7 704,5	1 867,3	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	106 980,3	59 607,0	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(47 075,2)	(38 518,0)	
Інші операційні витрати	2180	(1 656,3)	(4 536,3)	
Інші витрати	2270	(7 802,5)	(1 821,8)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(56 534,0)	(44 876,1)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	50 446,3	14 730,9	
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	50 446,3	14 730,9	

Керівник

Головний бухгалтер

(підпис)

(підпис)

ЕП Ноймєср

Рудольф Міхаель

ЕП Подорожна

Ярослава

Павлівна

Ноймєср Рудольф Міхаель

(ініціали, прізвище)

Подорожна Ярослава Павлівна

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад